

Ministerie van Binnenlandse Zaken

DG Openbaar Bestuur en Democratische Rechtsstaat

T.a.v. Mr. Drs. A. H. van Hout

Postbus 20011

2500 EA DEN HAAG

Amersfoort, 24 juni 2024

Betreft: Aanbiedingsbrief vaststelling subsidie ChristenUnie 2023

Uw kenmerk: Brief dd. 16 mei 2024, 2024-0000239952.

Geachte heer van Hout,

Bijgaand ontvangt u digitaal de vereiste stukken in het kader van de WFFP inzake 2023. Als bestuurders vragen wij u om vaststelling van de subsidie in het kader van bovengenoemde wet inzake het jaar 2023.

De e-mailbijlagen betreffen:

- **ChristenUnie** gewaarmerkte controleverklaring van de accountant inclusief aantal subsidiabele leden ChristenUnie en Perspectief per peildatum 1 januari 2023. Plus het overzicht met bijdragen van in totaal € 4.500 of meer en schulden van € 25.000 of meer gedurende het jaar 2023 van de ChristenUnie en haar neveninstellingen. Aansluitend het jaarverslag met inbegrepen jaarrekening en activiteitenverslag. Uitgegeven subsidie 3.867.799 euro
- **FICDD** (Foundation for International Christian Democratic Development) gewaarmerkt jaarverslag en jaarrekening 2023 met duidelijk onderscheid naar soort subsidie (WFPP). Uitgegeven (WFPP) subsidie: 87.289 euro. Totaal uitgegeven (alle subsidies) 238.168 euro.
- **Perspectief (ChristenUnie-jongeren)** gewaarmerkt jaarverslag en jaarrekening 2023. Uitgeg. Subs. 98.962 euro.
- **Mr. G. Groen van Prinstererstichting (Wetenschappelijk Instituut)** gewaarmerkt jaarverslag en jaarrekening 2023. Uitgeg.subs. 513.030 euro.

Giften in natura

Hierbij vermelden wij dat wij ChristenUnie en Perspectief (ChristenUnie-jongeren) in 2023 giften in natura hebben ontvangen. Deze giften in natura blijven echter allen onder de 1.000 euro. (Art. 21a Wffp) De FICDD en de Mr. G. Groen van Prinstererstichting (Wetenschappelijk Instituut), en de Bestuurdersvereniging hebben in 2023 geen giften in natura ontvangen.

De **Mr. G. Groen van Prinstererstichting** (Wetenschappelijk Instituut) en **Perspectief** (ChristenUnie-jongeren) hebben geen schulden van € 25.000 of meer.

Ons bankrekeningnummer is: NL55RABO0372930018 t.n.v. ChristenUnie.

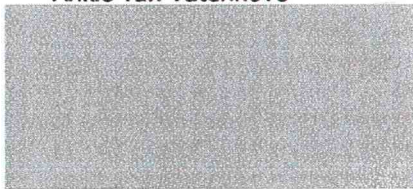
Graag ontvangen wij van u een ontvangstbevestiging. Eventuele vragen kunt u mailen naar @christenunie.nl cc. @christenunie.nl .

Met vriendelijke groet,

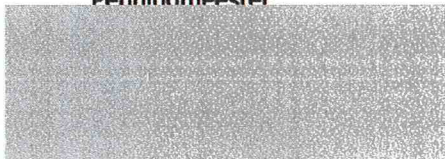
Het volledige bestuur van de ChristenUnie,

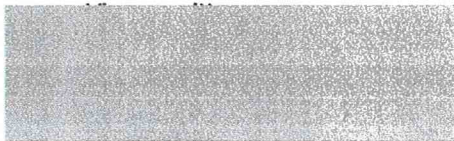
Ankie van Tatenhove

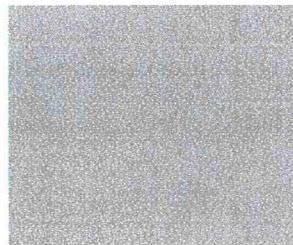
Wieger Kastelein
Penninameester

Harmke Vlieg - Kempe

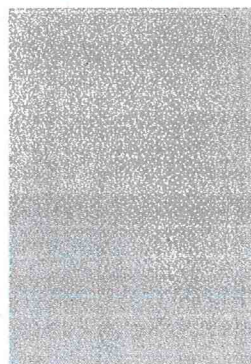
Leon Meijer
Internationaal secretaris

Alex ten Cate
Lid

Hanneke Palm

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Vereniging ChristenUnie

Verklaring betreffende het financieel verslag en de overzichten

Wij hebben het financieel verslag en de overzichten 2023 van de Vereniging ChristenUnie en haar neveninstellingen te Amersfoort gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- het financieel verslag over 2023 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.

Het financieel verslag omvat tevens:

- een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.

Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag;

- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Vereniging ChristenUnie is verantwoordelijk voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over het financieel verslag en de overzichten op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden alsmede de Regeling financiering politieke partijen.

Maarsbergseweg 20
3956 KW Leersum
Postbus 1
3956 ZR Leersum

T (0343) 41 59 40
leersum@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel verslag en de overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in het financieel verslag en de overzichten. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat het financieel verslag en de overzichten een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de politieke partij. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de politieke partij gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van het financieel verslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende het financieel verslag en de overzichten

Naar ons oordeel geven:

- het financieel verslag 2023 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c),
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b), en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld.

Tevens zijn wij van oordeel dat de bij het financieel verslag 2023 gevoegde opgave omtrent het ledental van de politieke partij en van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

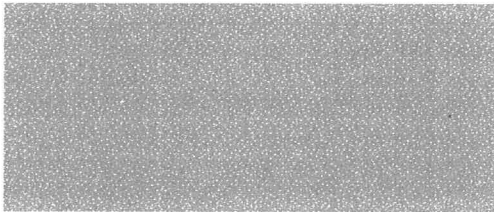
Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en het financieel verslag en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften.

Tevens melden wij dat het activiteiten- en jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met het financieel verslag.

Leersum, 21 juni 2024

Van Ree Accountants

Overzicht van bijdragen en schulden politieke partijen 2023

BIJDRAGEN

Bedragen in €

Naam politieke partij / neveninstelling	Naam gever	Adres	Postcode en woonplaats	Bedrag	Totaalbedrag	Datum bijdrage
ChristenUnie (CU)	Mevr. H.T. Dake		Lochem	€ 120,00		30-1-2023
	Mevr. H.T. Dake		Lochem	€ 10.000,00		1-5-2023
	Mevr. H.T. Dake		Lochem	€ 29.666,00	€ 39.786,00	16-9-2023
	J. Vreugdenhil		Nijkerk	€ 9.999,00		2-11-2023
	J. Vreugdenhil		Nijkerk	€ 120,00	€ 10.119,00	30-1-2023
	B en S Group BV	Veldstraat 8	4261 TA Wijk en Aalburg	€ 999,00		11-10-2023
	B en S Group BV	Veldstraat 8	4261 TA Wijk en Aalburg	€ 9.001,00	€ 10.000,00	29-12-2023
	Jethro BV	Postbus 661	2700 AE Zoetermeer	€ 9.990,00	€ 9.990,00	16-10-2023
	Stichting Pharus	Utrechtseweg 174	3818 ES Amersfoort	€ 1.000,00	€ 1.000,00	1-11-2023
	Hofstede Roozendaal Beheer B.V.	Utrechtseweg 174	3818 ES Amersfoort	€ 9.800,00	€ 9.800,00	1-11-2023
	J.K.S. Born - van Woerden		Maasland	€ 30,00		30-1-2023
	J.K.S. Born - van Woerden		Maasland	€ 7.500,00	€ 7.530,00	14-11-2023
	Marku Holding B.V.	Utrechtseweg 174	3818 ES Amersfoort	€ 5.400,00	€ 5.400,00	1-11-2023
	B.M. Tax		Leiderdorp	€ 5.000,00		2-11-2023
	B.M. Tax		Leiderdorp	€ 60,00	€ 5.060,00	28-11-2023
	Lily Holding	Wenpad 4	2685 SJ Poeldijk	€ 5.000,00	€ 5.000,00	10-10-2023
	Veelen Beheer BV, P. van	Anker 29	3904 PK Veenendaal	€ 5.000,00	€ 5.000,00	1-11-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 120,00		30-1-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-1-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-2-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-3-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-4-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-5-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-6-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-7-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-8-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-9-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-10-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-11-2023
	Zijlstra, B.		Peize	€ 250,00		24-12-2023
					€ 3.120,00	
	van Oord, P.M.A.		Almere	€ 2.500,00		4-10-2023
	van Oord, P.M.A.		Almere	€ 120,00	€ 2.620,00	28-12-2023
	Kalshoven - Jonker, E.P.M.		Rijnsburg	€ 1.000,00		1-9-2023
	Kalshoven - Jonker, E.P.M.		Rijnsburg	€ 100,00		24-10-2023
	Kalshoven - Jonker, E.P.M.		Rijnsburg	€ 30,00		4-7-2023
	Kalshoven - Jonker, E.P.M.		Rijnsburg	€ 120,00		13-7-2023
	Kalshoven - Jonker, E.P.M.		Rijnsburg	€ 500,00	€ 1.750,00	25-7-2023
	Koning, D.		Soest	€ 1.000,00		1-9-2023
	Koning, D.		Soest	€ 120,00	€ 1.120,00	30-1-2023
	Heyl, W.K.		Rijnsburg	€ 120,00		24-1-2023
	Heyl, W.K.		Rijnsburg	€ 1.000,00	€ 1.120,00	25-11-2023
	Heerema, D.		Groningen	€ 200,00		26-1-2023
	Heerema, D.		Groningen	€ 120,00		30-1-2023
	Heerema, D.		Groningen	€ 500,00		12-7-2023
	Heerema, D.		Groningen	€ 100,00		28-9-2023
	Heerema, D.		Groningen	€ 100,00		30-10-2023
	Heerema, D.		Groningen	€ 100,00		28-11-2023
					€ 1.120,00	

Naam politieke partij / nevendienst	Naam crediteur/ geldverstrekker	Adres	Postcode en woonplaats	Biedragen > €	Datum schuld
Noorzijl-de Kok, J.B. Noorzijl-de Kok, J.B.	Barendrecht Barendrecht			€ 1.000,00	8-7-2023
				€ 120,00	28-12-2023
Kamerlans, A.A.R. Kamerlans, A.A.R.	Goes Goes			€ 1.000,00	8-7-2023
				€ 120,00	30-1-2023
Roobol, A. Roobol, A. Roobol, A. Roobol, A.	Breda Breda Breda Breda			€ 110,00	28-2-2023
				€ 333,00	28-9-2023
				€ 333,00	28-10-2023
				€ 333,00	28-11-2023
Lennis, C.J. Lennis, C.J.	Terneuzen Terneuzen			€ 60,00	30-1-2023
				€ 1.000,00	14-11-2023
Systema, J.	Eindhoven			€ 1.000,00	1-4-2023
Bestuursvereniging ChristenUnie	Piet Mondriaanlaan 48			€ -	nvt
Mr. G. Groen van Prinstererstichting	Piet Mondriaanlaan 48			€ 80.000,00	8-5-2023
Bestuursvereniging ChristenUnie	Piet Mondriaanlaan 48			€ 14.000,00	22-8-2022
Perspectief, ChristenUnie jongeren	Piet Mondriaanlaan 48			€ 26.250,00	28-3-2023
FICDD	Piet Mondriaanlaan 48			€ -	nvt

SCHULDEN

Bedragen in €

Naam politieke partij / nevendienst	Naam crediteur/ geldverstrekker	Adres	Postcode en woonplaats	Biedragen > €	Datum schuld
ChristenUnie (CU)				€ 512.362,00	31-1-2023
				€ 25.000	28-2-2023
ChristenUnie (CU)				€ 31.940,00	26-2-2023
				€ 37.174,00	31-3-2023
				€ 31.681,00	30-4-2023
				€ 36.877,00	31-5-2023
				€ 79.948,00	30-6-2023
				€ 36.881,00	31-7-2023
				€ 34.794,00	31-8-2023
				€ 35.395,00	30-9-2023
				€ 35.137,00	31-10-2023
				€ 82.494,00	30-11-2023
				€ 33.069,00	31-12-2023
				€ 26.782,75	31-5-2023
				€ 26.782,75	1-9-2023
				€ 27.613,60	1-12-2023
				€ 31.089,35	6-6-2023
				€ 62.740,26	3-11-2023
				€ 31.300,34	29-12-2023
€ 35.281,79	19-10-2023				
€ 36.844,18	14-7-2023				
€ 78.117,60	17-1-2023				
€ 46.510,80	11-1-2023				
€ 44.773,17	30-11-2023				
Bestuursvereniging ChristenUnie	Piet Mondriaanlaan 48			€ 98.341,12	15-5-2023
ChristenUnie	Piet Mondriaanlaan 48			€ 48.670,56	17-7-2023
ChristenUnie	Piet Mondriaanlaan 48			€ 57.449,96	4-9-2023
Mr. G. Groen van Prinstererstichting	Piet Mondriaanlaan 48			€ 25.920,78	15-5-2023
Perspectief, ChristenUnie jongeren	Piet Mondriaanlaan 48			€ -	nvt
FICDD	Piet Mondriaanlaan 48			€ 31.542,54	15-5-2023
Perspectief, ChristenUnie jongeren	Rabieh, Jordanië			€ 82.030,00	7-9-2023

└─ The Arab Center for Consulting & Training Services (ACCTS) (accts.aef.com)

ChristenUnie:

Het subsidiabele ledental per peildatum 1-1-2023 bedraagt: 24.780

Perspectief, ChristenUnie-Jongeren:

Het subsidiabele ledental per peildatum 1-1-2023 bedraagt: 818

Vereniging ChristenUnie
T.a.v. de heer A. Schipper
Postbus 439
3800 AK AMERSFOORT

Maarsbergseweg 20
3956 KW Leersum
Postbus 1
3956 ZR Leersum

T (0343) 41 59 40
leersum@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Leersum, 21 juni 2024

Betreft: controleverklaring

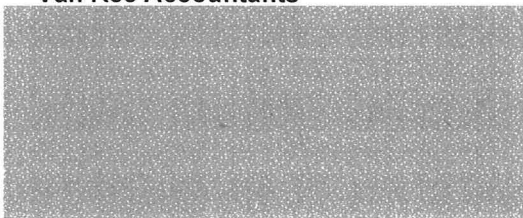
Geachte heer Schipper,

Hierbij doen wij u de door ons gecontroleerde subsidieverantwoording van de Vereniging ChristenUnie, voorzien van onze controleverklaring.

Wij geven u hierbij toestemming om de door ons gecontroleerde subsidieverantwoording met onze controleverklaring naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te sturen.

Wij vertrouwen erop u hiermede van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
Van Ree Accountants

Registeraccountant

Bijlage: gecontroleerde subsidieverantwoording met controleverklaring

Jaarverslag

2023

**Christen
Unie**

Inhoud

Bestuurs- en directieverslag	4
1.1 Voorwoord van de voorzitter	2
1.2 Bestuurs- en directieverslag	2
1.2.1 Statuten en reglementen.....	2
1.2.2 Bezoldigings- en vergoedingenbeleid.....	2
1.3 Activiteitenverslag	3
1.3.1 Politieke vorming en scholing (a).....	3
1.3.2 Informatievoorziening (b).....	4
1.3.3 Contact zusterpartijen buitenland (c).....	6
1.3.4 Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	6
1.3.5 Politieke participatie jongeren (e)	6
1.3.6 Ledenwerving (f).....	7
1.3.7 Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g).....	8
1.3.8 Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	8
1.3.9 Verkiezingscampagnes (i)	10
1.3.10 Overige activiteiten partijbureau	11
1.4 Informatie over bestuur en directie	13
1.4.1 Taak en werkwijze van directie en bestuur	13
1.4.2. Nevenfuncties bestuursleden.....	13
1.5 Toekomstplannen en risicobeheersing	15
1.5.1 Weerstandsratio	15

1.5.2 Verkiezingsreserve	16
Jaarrekening 2023	17
2.1 Balans per 31 december 2023	18
Activa	18
Passiva.....	18
2.2 Staat van baten en lasten over 2023	19
Baten	19
Lasten.....	20
2.3 Resultaatbestemming	21
2.4 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat	22
2.4.1 Algemene grondslagen	22
2.4.2 Vergelijkende cijfers.....	22
2.4.3 Algemene grondslagen van waardering	22
2.4.4 Materiële vaste activa.....	22
2.4.5 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva	22
2.4.6 Reserves en fondsen	22
2.4.7 Algemene grondslagen van resultaatbepaling	22
2.4.8 Baten	22
2.4.9 Personeelsbeloning.....	23
2.4.10 Kostentoerekening ten behoeve van subsidie Wet Financiering Politieke Partijen	23

2.5 Toelichting op de balans per 31 december 202324

2.5.1 Materiële en immateriële vaste activa	24
2.5.2 Financiële Vaste Activa	26
2.5.3 Voorraden.....	26
2.5.4 Vorderingen	27
2.5.5 Liquide middelen	28
2.5.6 Reserves.....	29
2.5.7 Overige kortlopende schulden	30
2.5.8 Niet in de balans opgenomen verplichtingen.....	31

2.6 Toelichting op de baten over 2023 32

2.6.1 Contributies	32
2.6.2 Giften	32
2.6.3 Subsidies	33
2.6.4 Bijdragen in gezamenlijke kosten	33
2.6.5 Baten Opleidingscentrum	34
2.6.6 Overige baten	34
2.6.7 Totaal baten.....	34
2.6.8 Herkomst baten	35

2.7 Toelichting op de lasten over 2023.....36

2.7.1 Uitgaven aan subsidiabele activiteiten.....	36
2.7.2 Afdrachten	39
2.7.3 Overige uitgaven.....	39

2.7.4 Totaal lasten.....	41
--------------------------	----

2.8 Kostentoerekening subsidiabele activiteiten (WFPP) ... 42

2.8.1 Kostenverdeling subsidiabele activiteiten	45
---	----

2.9 Ondertekening	45
-------------------------	----

Overige gegevens	47
------------------------	----

Controleverklaring.....	52
-------------------------	----

Bijlagen	55
----------------	----

Bijlage I. Begroting ChristenUnie 2024	56
--	----

**Christen
Unie**

**Bestuurs- en
directieverslag**

1.1 Voorwoord van de voorzitter

Voor u ligt het verslag over het jaar 2023. Hoe dit jaar de geschiedenis in zal gaan, zal de tijd leren. Feit is dat er veel gebeurd is in het afgelopen jaar en dat er veel reden is tot zorg over alle ontwikkelingen die over elkaar heen buitelden.

Het jaar begon met de aankondiging van Gert-Jan Segers dat hij het stokje door wilde geven aan Mirjam Bikker. Tijdens een mooie tour langs verschillende plaatsen konden veel leden kennis maken met Mirjam en afscheid nemen van Gert-Jan. Mirjam kon gelijk aan de slag in de campagneweek voor de verkiezingen van de Provinciale Staten en de Waterschappen. Maar het meeste werk zat voor haar in de gesprekken in de coalitie en debatten in de Tweede Kamer. Net voor de zomervakantie viel het kabinet en in november mochten we opnieuw naar de stembus.

De uitslag van de verkiezingen was voor ons pijnlijk. We raakten stemmers kwijt en verloren twee zetels in de Tweede Kamer. De pijn van het verlies ging bij velen uit onze achterban bovendien gepaard met verbijstering over de algemene uitslag van deze verkiezingen. De groei van de PVV is reden tot zorg over het functioneren van de rechtsstaat. De gesprekken over de formatie kwamen pas langzaam op gang en op het moment dat ik dit voorwoord schrijf, is het onduidelijk of dit proces na de eerste ronde verder kan.

Intussen was er in 2023 internationaal ook veel reden tot zorg. De oorlog die Rusland een jaar eerder begon in de Oekraïne, gaat onverminderd door. Bombardementen en grondtroepen vernietigen steden en ontheemde inwoners zitten nog steeds in andere Europese landen. Ze zijn er vaak wel aan het werk. Maar ze willen naar huis. Of dat kan en wanneer? Niemand die het durft te zeggen.

In het Midden-Oosten ontketende Hamas in oktober met een wrede terreuractie een oorlog tegen Israël. Er volgden raketaanvallen, waarbij veel slachtoffers vielen en ook deze oorlog duurt voort. De discussie over de positie van Israël staat sindsdien op scherp.

Toch waren er ook mooie dingen in het afgelopen jaar. Op heel veel plekken zetten christenen zich binnen en buiten de politiek in voor anderen. Fracties, bestuurders en afdelingen zoeken naar wegen om vrede te zoeken en recht te doen in alledaagse situaties en bij de allergewoonste problemen. We voelen ons met elkaar verbonden binnen de partij en herkennen bij elkaar dezelfde motivatie om ons in te zetten voor de schepping en de samenleving.

En we bouwden aan de partij. De themanetwerken groeiden en werden steviger. Ze bieden ruimte voor het gesprek binnen de partij, ze helpen politici bij het bepalen van hun standpunt en ze leverden input voor de verkiezingsprogramma's die in het afgelopen jaar werden geschreven voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer en voor Europa.

We zijn een partij van hoop. Dat waren we en dat blijven we. Ondanks alles. En we leven in het vaste vertrouwen dat God de wereld in zijn hand houdt. In die wetenschap mogen wij ons alledaagse werk oppakken, in de politiek, of waar dan ook. En bidden om Gods zegen. Dat geeft rust.

Name

Ankie van Tatenhove
Voorzitter Landelijk Bestuur ChristenUnie

1.2 Bestuurs- en directieverlag

Met genoegen biedt het Landelijk Bestuur u de jaarrekening en het jaarverslag over 2023 aan. Deze is door de externe accountant voorzien van een goedkeurende verklaring. De vereniging ChristenUnie, gevestigd Piet Mondriaanlaan 48 te Amersfoort, stelt zich ten doel politiek te bevorderen zoals die voortvloeit uit de grondslag: "Gedreven door Gods liefde en Christus' koningschap wil de ChristenUnie zich inzetten voor de samenleving en het bestuur van ons land." De vereniging is in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Gooi-, Eem- en Flevoland te Almere ingeschreven onder nummer 32080551.

Het partijbestuur bestond in 2023 uit de volgende personen:

Naam	Functie	Tijdvak
Ankie van Tatenhove-Meesen	Voorzitter	2023
Harmke Vlieg-Kempe	Vicevoorzitter	2023
Mark de Boer	Secretaris	Tot 3 juni 2023
Wieger Kastelein	Penningmeester	2023
Leon Meijer	Lid	2023
Hanneke Palm	Secretaris (vanaf juni 2023)	2023
Mart Keuning	Lid	2023
Alex ten Cate	Lid	Vanaf 3 juni 2023

De directie bestond in 2023 uit: Anne Schipper (directeur) en Jacqueline Vandermeer (adjunct-directeur).

1.2.1 Statuten en reglementen

In 2023 zijn er geen aanpassingen doorgevoerd in de statuten.

1.2.2 Bezoldigings- en vergoedingsbeleid

Leden van het Landelijk Bestuur krijgen alleen een vergoeding voor gemaakte onkosten. Zij ontvangen geen vacatiegeld of andersoortige vergoedingen. Voor de voorzitter is er een aanvullend beleid. Zij ontvangt per 1 november 2021 voor een aantal vastgestelde uitvoerende taken een vergoeding. Het gaat dan bijvoorbeeld om de voorbereiding van congressen, extra contacten met leden en diverse overleggen binnen de partij.

1.3 Activiteitenverslag

Het activiteitenverslag is opgebouwd overeenkomstig de subsidiabele categorisering in de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP), die met de letters a tot en met i worden aangegeven.

- a) Politieke vorming en scholing
- b) Informatievoorziening
- c) Contact zusterpartijen buitenland
- d) Politiek-wetenschappelijke activiteiten
- e) Politieke participatie jongeren
- f) Ledenwerving
- g) Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij
- h) Werving, begeleiding politieke ambtsdragers
- i) Verkiezingscampagnes

1.3.1 Politieke vorming en scholing (a)

ChristenUnie Opleidingscentrum

Aan het begin van 2023 stond het cursusaanbod in het teken van de voorbereiding op de verkiezingen PS en WS. Dit kwam tot uiting in 3 cursussen Het hart van de ChristenUnie, een online workshop social media m.b.t. de campagne en een debattraining voor kandidaten PS.

Er zijn 10 maatwerktrainingen georganiseerd op aanvraag van lokale fracties. De meestgestelde vragen in deze trainingen gaan om profilering en meer agendasettend werken.

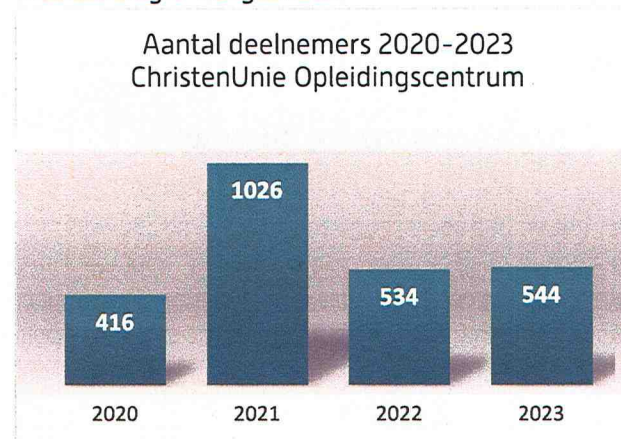
In mei en juni is de opleidingsbehoefte onder steunfractieleden enerzijds en raads- en statenleden anderzijds gepeild. Gebieden waarop respondenten zich het meest willen ontwikkelen zijn profilering en zichtbaarheid (beide groepen), netwerken/in verbinding staan met de

samenleving, politieke strategie (m.n. raadsleden), en het toepassen van het ChristenUnie-gedachtegoed op lokale beleidsterreinen (steunfractieleden). Naar aanleiding van deze uitkomsten wordt een meerjarenprogramma Politieke strategie ontwikkeld waarin intervisie een plek krijgt.

In mei is er een pilot "afdelingsplan maken" gestart voor fracties en besturen. Hieraan hebben 5 afdelingen meegedaan. In deze pilot gingen men aan de slag met het stellen van doelen voor de afdeling (zowel organisatorisch als politiek-strategisch) en werden deze doelen geconcretiseerd in een meerjarenplan voor de afdeling. 3 afdelingen hebben het traject geëvalueerd en waren daar overwegend positief over.

Voor het ontdekken en opleiden van mensen met talent en ambitie is één Masterclass christelijk-sociaal denken en doen afgerond en een volgend Masterclasstraject gestart.

Tijdens de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen zijn de online workshops "De basics van social media" en "Communicatie- en social mediastrategie" aangeboden.

Overig aanbod in 2023:

- De 'Basismodule bestuursleden' is 3 keer georganiseerd (2 keer voor bestuursleden van lokale afdelingen en 1 keer voor PU-bestuursleden).
- De introductie cursus "Welkom bij de ChristenUnie" is 10 keer aangeboden en door 180 mensen gevolgd. Oorspronkelijk planden we er 6, maar in verband met de verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn er 4 bijeenkomsten extra georganiseerd.
- De AVG-cursus die verplicht is voor ChristenUnie-functionarissen die persoonsgegevens verwerken is door 110 mensen gevolgd.
- Workshop voor steunfractieleden over het invullen van hun rol tijdens de Bestuurdersdag van de BV.
- Tough at the top, training voor wethouders i.s.m. Groundwork.

Netwerken

We zijn 2023 verdergegaan met de ontwikkeling van de partijnetwerken. We kennen twee vormen:

Themanetwerken

- Deze netwerken zijn bedoeld om leden uit de breedte bij elkaar te brengen rond een thema voor ontmoeting met elkaar en bestuurders én om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan bestuurders en commissies.
 - Eind 2023 zijn de volgende Themanetwerken actief: Duurzaamheid & klimaat, Jeugd & gezin, Migratie & asiel, Onderwijs, Platteland, Natuur & landbouw, Wonen & ruimte, Zorg.

Doelgroep netwerken

- Deze netwerken hebben als doel leden uit een doelgroep samen te brengen voor onderlinge ontmoeting, toerusting en om een klankbord te zijn voor het Landelijk Bestuur vanuit hun persoonlijke

ervaring. Ze zijn ook beschikbaar als klankbord voor de andere geledingen van de partij.

- Eind 2023 zijn de volgende Doelgroepnetwerken actief: Veelkleurig netwerk, CU4all en het Vrouwenetwerk.
- Daarnaast kent de partij het Business netwerk.

De netwerken zijn op diverse momenten fysiek en online samengekomen en gaven input aan bestuurders, de verkiezingsprogrammacommissie voor de Tweede Kamerverkiezingen en werken samen met diverse geledingen.

Commissie Partijvisie

In 2023 is de Commissie Partijvisie van start gegaan in opdracht van het landelijk bestuur. In deze commissie komen een aantal wijze en ervaren leden van de partij samen om met behulp van de inbreng van velen met elkaar na te denken over koers, visie en agenda van onze partij. De uitkomsten van deze commissie vormen een belangrijke inbreng voor het gesprek over de koers van onze partij, de keuzes van onze bestuurders, geledingen, (verkiezingsprogramma)commissies en de Themanetwerken. Voorzitter van deze commissie is oud-senator Roel Kuiper.

1.3.2 Informatievoorziening (b)

Partijblad ChristenUnie Magazine

Het ChristenUnie magazine verscheen driemaal in 2023. Het eerste nummer was een zomereditie, met een uitgebreid interview met de nieuwe partijleider Mirjam Bikker. Het septembernummer was een verkiezingsmagazine en we zijn het jaar afgesloten in december met een derde magazine met een terugblik op de Tweede Kamerverkiezingen.

Campagnematerialen en doelgroepcommunicatie

Er zijn diverse campagnematerialen, folders, flyers en advertenties gemaakt, deels nog voor de PSWS 2023 campagne en voor de TK2023 campagne. Ook voor de ledenwerving zijn enkele uitingen verzorgd rondom deze campagnes.

Informatie via internet naar leden en lokale afdeling(en)

De ChristenUnie beheert diverse websites. De hoofdsite (www.christenunie.nl) is de belangrijkste en wordt dagelijks bijgehouden. Vrijwel elke lokale en provinciale afdeling heeft haar eigen site, evenals elke geleding. Vanuit het partijbureau vindt ondersteuning plaats in de vorm van advies op het gebied van techniek, vormgeving en communicatie.

De ChristenUnie maakt gebruik van de mogelijkheden die social media biedt om haar leden en supporters te informeren en te activeren. De partij is actief op platformen als Facebook, Twitter, LinkedIn en Instagram. Meerdere keren per week plaatsen we daar updates, foto's, video's en andere actuele content.

Iedere maand ontvangen leden en andere contacten onze algemene nieuwsbrief. Daarnaast worden nog diverse andere nieuwsbrieven naar specifieke doelgroepen verstuurd. Via mijn ChristenUnie kunnen leden aangeven welke nieuwsbrief zij willen ontvangen.

Congres

Er zijn in 2023 twee partijcongressen gehouden.

1. Het eerste congres in 2023, het 48^e partijcongres, is op 3 juni 2023 in Gebouw 055 in Apeldoorn gehouden. In het programma van dit congres was veel ruimte ingepland voor

subsessies, die in 2 rondes van elk 8 sessies waren geprogrammeerd. Voor dit congres meldden zich 575 leden aan, waarvan er 464 naar Apeldoorn kwamen. Er zijn 7 moties ingediend en deze zijn door het Landelijk bestuur tijdens het plenaire gedeelte behandeld. Voor dit congres werd het mooie bedrag van € 3.960 aan giften ontvangen.

Tijdens het middagprogramma werd afscheid genomen van Gertjan Segers, aansluitend was er tijdens de borrel de mogelijkheid om persoonlijk afscheid te nemen.

2. Het 49^e partijcongres heeft plaatsgevonden op 30 september 2023. Dit was een congres dat in het teken stond van de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen. Voor dit congres waren we te gast in de Nieuwe Buitensociëteit in Zwolle. Het programma bestond onder andere uit de presentatie van de kandidatenlijst en de aftrap van de campagne. Voor het congres hadden zich 1033 leden, waarvan 515 online deelnemers, aangemeld. Ook was er een livestream beschikbaar. Voorafgaand aan dit congres zijn 8 moties en 120 amendementen ingediend. Deze zijn deels in subsessies, deels plenair behandeld en ter stemming gebracht. Voor dit congres werd € 10.275 aan giften ontvangen. Beide congressen zijn via YouTube terug te kijken.

Wintertour

In de eerste weken van 2023 hebben we als opvolging van de succesvolle zomertour 2022, drie wintertouravonden georganiseerd. Tijdens de avonden stond de wisseling van de politiek leider van onze partij centraal. De avonden stonden in het teken van de onderlinge verbinding en er was gelegenheid om afscheid te nemen van Gert-Jan Segers en Mirjam Bikker van harte welkom te heten.

In totaal zijn er drie avonden georganiseerd. De opzet bestond uit een aantal vaste elementen: muziekbond, spreker, enkele Kamerleden,

interviews en interactie. Iedere avond is erg goed bezocht. Gemiddeld waren er ongeveer 150 bezoekers per avond.

Ledenbijeenkomst

Op 11 juli is naar aanleiding van de val van het kabinet een ledenbijeenkomst gehouden in Veenendaal. Daar hadden zich 233 leden voor aangemeld. De fractie en het bestuur waren hierbij aanwezig.

1.3.3 Contact zusterpartijen buitenland (c)

Het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie is q.q. ook bestuur van de FICDD, de Foundation for International Christian Democratic Development. Deze stichting stimuleert democratische processen in Oost-Europese landen en in enkele landen buiten Europa. Hiervoor worden subsidies ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa). De FICDD is gehuisvest in het partijbureau van de ChristenUnie en heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening.

Daarnaast is de ChristenUnie medeoprichter en actief lid van de European Christian Political Movement (ECPM). De ECPM houdt kantoor in Amersfoort en Brussel en is de enige Europese politieke partij die expliciet christelijke waarden promoot in de Europese politiek. Anja Haga is in haar rol als Europarlementariër ook lid van de ECPM. Zij is de opvolger van Peter van Dalen en lid van het Europees Parlement (en van de ECPM) en lid van de Europese Volkspartij (EVP) in het EP.

1.3.4 Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)

Het Wetenschappelijk Instituut (WI), de Mr. G. Groen van Prinstererstichting, dient de partij en de samenleving met het leveren van politiek-wetenschappelijke bijdragen in de vorm van publicaties, bijeenkomsten en debat. Het WI is door de ChristenUnie aangewezen als haar politiek-wetenschappelijk instituut. Omdat de ChristenUnie extra gelden heeft ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, ter versterking van politieke partijen, heeft de ChristenUnie het WI gesteund met een bedrag van € 80.000. De overige inkomsten van het WI zijn bijdragen van donateurs en subsidie van het ministerie van BZK. Het WI is gehuisvest in het partijbureau van de ChristenUnie en heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening.

1.3.5 Politieke participatie jongeren (e)

De ChristenUnie heeft PerspectieF aangewezen als haar officiële politieke jongerenorganisatie. PerspectieF heeft dit jaar € 26.250 financiële ondersteuning gekregen bestaande uit € 17.500 reguliere ondersteuning vanuit de ChristenUnie en € 8.750 projectondersteuning. Voor dit laatste bedrag legden zij ter goedkeuring een projectplan voor gericht op promotie en ledengroei, het organiseren van politieke activiteiten en de professionalisering van een nieuw aantredend bestuur voor. PerspectieF is gehuisvest in het partijbureau van de ChristenUnie en heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening.

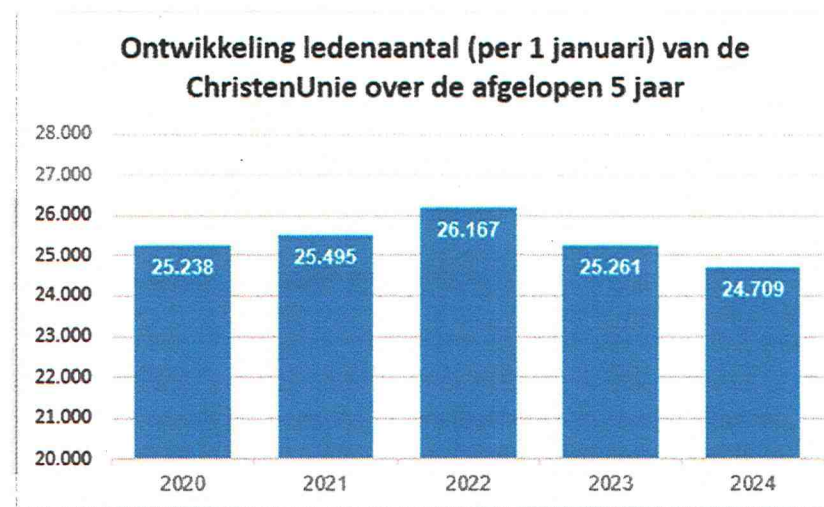
1.3.6 Ledenwerving (f)

Ledenverloop

In 2023 is het ledenaantal van de ChristenUnie gedaald van 25.261 (na correctie) naar 24.709 leden. Een netto-afname van 552 leden.

In 2023 waren er 1.105 aanmeldingen van nieuwe leden, flink meer dan in 2022 (756 aanmeldingen). Na de val van het kabinet en onze standvastigheid op het punt van gezinshereniging, hebben we de meeste nieuwe leden mogen verwelkomen. Bij de PSWS2023 en TK2023 zijn er ledenwervende acties ingezet via social media, print advertenties en online advertenties, waar ook veel nieuwe leden mee zijn geworven. We stonden op verschillende evenementen, zoals Opwekking, New Wine, Graceland en Upgrade, waarvan met name Opwekking en New Wine nieuwe leden hebben opgeleverd. Voor en tijdens de zomer hebben we de IEDER1 campagne ingezet om met alle ChristenUnie betrokkenen in ons eigen netwerk ieder 1 lid te werven. Deze actie heeft veel nieuwe leden opgeleverd. Het sentiment was afgelopen jaar, op een aantal momenten na, niet in ons voordeel, waardoor het behouden van leden uitdagend was.

Het aantal opzeggingen was met 1.667 leden hoger dan in 2022. Onder de opzeggingen zaten leden van wie de betrokkenheid is afgenomen of vanwege een financiële reden. Ook inhoudelijke redenen zoals oneens zijn met het beleid van het kabinet, het beleid van het Landelijk Bestuur, het partijprogramma of de Tweede Kamerfractie werden genoemd.

Vrijwilligers

Vrijwilligers hebben binnen de ChristenUnie veel werk verzet in 2023. Op het partijbureau en bij publieksvoorlichting zijn wekelijks vrijwilligers actief op de werkvloer. Ze helpen mee bij het beantwoorden van mails en telefonische vragen of bij het klaarmaken van postverzendingen. Ook worden opzeggers gebeld en selecties van leden met expertise gemaakt voor de themanetwerken. Bij het WI wordt de bibliotheek op orde gebracht en hulp geboden bij bijvoorbeeld het verzenden van Groen.

Achter de schermen en daardoor minder zichtbaar voor de medewerkers, werken vrijwilligers mee als notulist voor het BV bestuur en het WI-curatorium. Ook zijn gastvrouwen actief in de avonden of weekenden wanneer trainingen en bijeenkomsten op het partijbureau plaatsvinden. Vanuit huis zet een vrijwilliger zich in om voor de ledenadministratie mutaties te verwerken.

Een grote groep leden is daarnaast beschikbaar als vrijwilliger bij o.a. promotieactiviteiten tijdens evenementen of voor campagnes. Denk hierbij bijvoorbeeld aan redactiewerkzaamheden of vertaalwerk rond het verkiezingsprogramma en de flyer of aan logistieke ondersteuning bij debatten.

Op 7 december bezochten we met een groep vrijwilligers, in het kader van Nationale Vrijwilligersdag het provinciehuis in Arnhem. We spraken met onze gedeputeerde Dirk Vreugdenhil en statenlid Maarten van der Velde, die ons ook rondgeleid heeft door het mooie provinciehuis.

1.3.7 Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)

Promotie

In 2023 konden we op verschillende fysieke evenementen de ChristenUnie promoten. Zo zijn we aanwezig geweest bij Opwekking, Graceland, New Wine en de Nederland Zingt dag. Daarnaast hebben we geadverteerd in diverse Christelijke bladen en kranten. Er waren dit jaar twee campagnes, die elkaar kort opvolgden. Voor zowel de PSWS-campagne als de TK2023-campagne maakten we voor lokale afdelingen flyers en posters, adverteerden we in christelijke bladen en hebben we online zichtbaarheid gecreëerd door social media. Ook waren er drie blauwe zaterdagen, waarin we met partijprominenten de straat op gingen om te flyeren.

Informatie via internet

Op de website en op onze sociale mediakanalen verschijnen dagelijks, vaak meerdere keren per dag, nieuws-updates, filmpjes en uitleg over wat onze parlementariërs hebben gedaan en gezegd. Via de persvoorlichting wordt de Nederlandse geschreven pers, radio en televisie voorzien van informatie. In campagnetijd maakten we voor

verschillende Kamerleden videoseries over actuele thema's. Daarnaast plaatsen we veelvuldig fragmenten uit debatten.

Radio, online tv-reclame en Digital-out-of-home

Tijdens beide campagnes dit jaar hebben we o.a. ingezet op radio, online tv-reclame en Digital-Out-Of-Home (Dooh). Via radio bereikten we potentiële kiezers via zowel regionale als landelijke zenders met verschillende reclamespots. Online adverteerden we met korte campagnespots bij online televisieprogramma's. Via Dooh waren we zichtbaar met digitale billboards bij benzinstations, supermarkten en andere plekken in de publieke ruimte.

1.3.8 Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)

Opbouwwerk en advies

Zittende politieke ambtsdragers worden ondersteund door de bestuursadviseurs én de adviseurs van onze Bestuurdersvereniging. In de onderstaande tabel staan de ChristenUniebestuurders in aantallen opgesomd.

<i>Functie / rol</i>	<i>1-1-2023</i>	<i>1-1-2024</i>
Gemeenteraadslid	364	363
Wethouder	65	64
Burgemeester	7	11
Provinciale Statenlid	31	23
Gedeputeerde	7	4
Commissaris van de Koning	1	1
Lid AB waterschap	16	16
Lid DB-waterschap	3	1
Lid Tweede Kamer	5	3

Lid Eerste Kamer	4	3
Europarlementariër	1	1
Minister	2	2
Staatssecretaris	1	1
Overige leden BV	285	220
Totaal leden BV	784*	712

*Door dubbelingen in functies is het aantal functies opgeteld bij de overige leden zonder functie meer dan het aantal personen dat lid is van de Bestuurdersvereniging.

Selectie en talentontwikkeling

De talentmanager heeft deelgenomen aan de selectiecommissies voor het Europese Parlement en de Tweede Kamer. In 2023 is de permanente talentcommissie gestart met als doel nauw contact te houden met provinciale unies, lokale afdelingen, thema- en doelgroepnetwerken en talentvolle leden en betrokkenen te volgen en te ontwikkelen. Bij provinciale unies en lokale afdelingen is erop aangedrongen talentmanagers/scouts aan te stellen om de inzet van lokaal talent te bevorderen en ondersteunen. De begeleidingsgroep voor kandidaat-burgemeesters heeft diverse sollicitanten op verschillende manieren ondersteund en begeleid in procedures. In 2023 zijn 3 nieuwe burgemeesters namens de partij geïnstalleerd, waarmee het totaal aantal op 11 is gekomen. Vele talenten met politieke ambitie binnen de partij weten de talentmanager te vinden, maar ook de partijtop schakelt waar nodig met de talentmanager.

Advies en afdelingswerkzaamheden

In 2023 hebben de afdelingen zich als volgt ontwikkeld:

	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Aantal lokale afdelingen	163	163	162 *
Aantal bestuursleden lokale afdelingen	687	596	583 **
Aantal bestuursleden van provinciale afdelingen	63	62	62

* Afdeling Pekela is opgeheven in 2023

** Tussen het aantal bestuursleden lokale afdelingen in 2022 en 2023 is een verschil van bijna 90. Waarschijnlijk is t/m 2022 gerekend met bestuursleden én functies (o.a. privacy-coördinator, talentmanager). In 2023 en 2024 is uitgegaan van het aantal unieke bestuursleden, die een klassieke bestuursfunctie als voorzitter, penningmeester of secretaris combineren met een of meer bovengenoemde functie(s).

Algemene afdelingswerkzaamheden

Onze adviseurs hebben nieuwe bestuursleden welkom mogen heten en hen met informatie op weg geholpen in hun bestuurstaak. Er werd twee keer een cursus 'Basismodule voor bestuursleden' gegeven en één module voor Provinciale bestuursleden. Lokale afdelingen werden gestimuleerd om meer regionaal te gaan samenwerken. Er is een procesbeschrijving gemaakt van de ondersteuning bij opheffing van een afdeling. Er zijn 9 nieuwsbrieven voor lokale afdelingen uitgebracht. Er werd één afdeling opgeheven waarbij het proces daarnaartoe werd begeleid door een afdelingsadviseur.

Advieswerkzaamheden

Diverse afdelingen kregen begeleiding bij een conflictsituatie of integriteitkwestie. Er speelde één grote integriteitszaak die veel extra inzet heeft gevraagd van één van de adviseurs. Verder werden vragen

opgepakt over o.a. de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR), de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de UBO-registratie (Ultimate Beneficial Owners), Lokale statuten en rond uitbreiding van besturen en/of opvolging binnen fracties.

Overige werkzaamheden

De adviseurs hebben ondersteuning geboden bij de campagne PS/WS 2023 en bij de campagne TK 2023 waarbij één adviseur ook onderdeel was van het landelijk campagneteam. Ook hadden de afdelingsadviseurs een rol bij de evaluatie van deze campagnes. In de voorbereidingen van het Algemene ledencongres in juni (Apeldoorn) werd ondersteuning geboden door de adviseurs. Voor het extra Verkiezingscongres in september (Zwolle) had één van de adviseurs de rol van congresmanager.

Verder hebben de adviseurs in december een start gemaakt met de update van het Visiedocument (2022) over de toekomst van het afdelingswerk en de rol van de PU-besturen. Een afdelingsadviseur werkte mee aan de totstandkoming van een nieuwe klachtenregeling die in december is besproken met het LB en op het voorjaarscongres zal worden voorgelegd aan de leden. Ook heeft een adviseur ondersteuning geboden aan de geschillencommissie.

1.3.9 Verkiezingscampagnes (i)

PS/WS2023 15 maart 2023

In het kader van de PS/WS2023 is er hard gewerkt aan de landelijke campagne. Een aantal belangrijke acties is uitgevoerd.

In 12 provincies en 16 Waterschappen heeft de lokale en provinciale ChristenUnie deelgenomen aan de 'ChristenUnie on Tour' (tour van Kamerleden en andere prominenten). Dit heeft geleid tot veel provinciale en lokale aandacht voor de ChristenUnie.

Ook was er zo veel duidelijkheid over de inzet van de Kamerleden en bewindspersonen.

Vanuit het landelijke campagneteam is getracht om zowel de provincies als de Waterschappen te helpen om de doelgroepen: 1. Trouwe achterban 2. Jonge christenen tot 35 jaar en 3. Kiezers uit de regio (platteland) te bereiken. Dit is onder andere gedaan onder de campagneparaplus: 'Ruimte voor elkaar'.

De landelijke acties die bedacht zijn hadden focus op inzet van Kamerleden en bewindspersonen in een gezamenlijke activiteit met de lokale en provinciale ChristenUnie. Dit resulteerde in een groot aantal College-tours waarin per tour een specifieke doelgroep centraal stond. Alle campagneactiviteiten werden vanuit het campagnethema 'Ruimte voor elkaar' georganiseerd.

De landelijke ondersteuning voor de verkiezingen is gecoördineerd en uitgewerkt door het campagneteam. Hieronder vallen de goedkeuring van de lijsten, PR-producten, gebruik van (social) media, de inzet van landelijke politici in de campagne.

Tijdens de uitslagenavond was er een live-uitzending met een reactie van Mirjam Bikker en Gert-Jan Segers en Nico Dost als campagneleider op de verkiezingsuitslag en een terugblik op de campagne. De uitzending was georganiseerd in het restaurant "Bar Beton" in Utrecht.

De verkiezingscampagne is geëvalueerd. Hiervoor is input opgehaald bij mensen in het land en medewerkers van de campagneorganisatie.

TK2023 22 november 2023

Door de val van het kabinet op 7 juli 2023 waren er ingelaste Tweede Kamer verkiezingen noodzakelijk. In verband hiermee heeft het Landelijk Bestuur de volgende commissies opgestart:

1. Selectiecommissie Tweede Kamer,
2. Verkiezingsprogrammacommissie

3. Landelijk campagneteam.

De selectiecommissie is in de zomer aan de slag gegaan met de werving en selectie van kandidaten voor de kandidatenlijst. Dit heeft geresulteerd in een lijst met 50 kandidaten die tijdens het septembercongres is vastgesteld.

Gelijktijdig met de selectiecommissie is ook een verkiezingsprogrammacommissie opgestart. Deze commissie is aan de slag gegaan met de evaluatie van het oude programma, de inzichten uit alle netwerken en de ervaringen van de huidige fractie en de geledingen. Het nieuwe programma is op het septembercongres met een aantal amendementen vastgesteld.

Vanuit het landelijke campagneteam is veel energie gestoken om met de 160 lokale afdelingen tot campagneacties te komen. Als landelijke campagnethema is gekozen: 'Geloof in de samenleving'. Vanuit dit landelijke thema is samen met lokale, provinciale en getracht om veel van de lokale afdelingen te helpen om de doelgroepen (met name de waarschijnlijkste en jonge kiezers) te bereiken.

Tijdens de campagne lag de focus op de inzet van digitale communicatiematerialen. Vanuit analyse van historische verkiezingsuitslagen zijn strategische keuzes gemaakt voor inzet van lokale media en kranten.

Er zijn drie landelijke actiezaterdagen, de blauwe golf, georganiseerd. Vanuit het strategieteam zijn de locaties aangewezen en er is intensief met de lokale afdelingen samengewerkt. Onze bewindspersonen en Kamerleden waren aanwezig bij de blauwe golf. Aansluitend en voorafgaand is men aangesloten bij campagneactiviteiten van lokale afdelingen, de deelname is op aanvraag ingepland.

Tijdens de uitslagenavond was er een live-uitzending met een reactie van Mirjam Bikker en Maarten van Ooijen als campagneleider op de

verkiezingsuitslag en een terugblik op de campagne. De uitzending was georganiseerd in het restaurant "First Class" in Amersfoort.

December 2023 is gestart met de evaluatie van de verkiezingscampagne.

1.3.10 Overige activiteiten partijbureau

In 2023 hebben we naast de eerder in dit verslag genoemde activiteiten de volgende acties opgepakt:

- We hebben de verhuizing verder afgerond en zo veel als mogelijk gewerkt aan het oplossen van alle open eindjes die we tegen zijn gekomen bij het in gebruik nemen van het kantoor.
- Er is samen met een aantal ondernemers gewerkt aan het ondernemersplatform nieuwe stijl. Inmiddels draait dit enige tijd.
- Er is een bijdrage geleverd aan de discussie over de Wet Politieke Partijen. Samen met de andere politieke partijen is een aantal keer overleg gevoerd. De ChristenUnie heeft dit in 2023 gecoördineerd.
- Er zijn evaluaties uitgevoerd rondom de verkiezingen PS/WS en er is een evaluatie opgestart in verband met de Tweede Kamerverkiezingen.
- We zijn gestart met ledenpeilingen om hiermee het sentiment nadrukkelijker te volgen en te achterhalen wat onze leden belangrijk vinden.
- We hebben met het personeel een personeelsvertegenwoordiging opgericht. We hebben hiermee de medezeggenschap geregeld.
- We hebben samen met de betekenisfabriek gewerkt aan een nieuwe communicatieaanpak en strategie. We willen met deze aanpak in 2024 aan de slag om het ChristenUnie geluid duidelijker te laten horen

Remuneratiecommissie

De in 2022 opgerichte remuneratiecommissie heeft in 2023 gewerkt aan diverse taken w.o.

- Het opstellen van profielen voor de werving van nieuwe leden van het Landelijk Bestuur en het werven van een nieuw lid;
- Het doen van een voorstel aan het Landelijk Bestuur over het te voeren bezoldigingsbeleid voor de directie en de voorzitter;
- Het jaarlijks beoordelen van het functioneren van de directeur;
- Het voorbereiden van de (zelf)evaluatie van het Landelijk Bestuur;
- Het kennisnemen van het declaratieoverzicht van de individuele leden van het bestuur en de directie.

Integriteit en vertrouwenskwesaties

In 2023 hebben we gewerkt aan integriteit- en vertrouwenskwesaties. Leden en niet-leden kunnen een klacht indienen tegen gedragingen van bestuurders en politici van de partij. Ook kan een klacht ingediend worden tegen medewerkers van het partijbureau.

Samen met de afdelingsadviseurs, de vertrouwenspersonen en de geschillencommissie is in 2022 een workflow gemaakt om alle kwesaties op een goede manier af te handelen. In de workflow wordt aandacht besteed aan de rol van de vertrouwenspersonen en de geschillencommissie.

In 2023 is gewerkt met de nieuwe workflow. Dit heeft meer tijd en geld gekost dan begroot. De huidige werkwijze geeft te veel ruimte voor uiteenlopende klachten en meldingen. Als gevolg van het ontbreken van een klachtenregeling is er geen goed kader aanwezig voor de behandeling van klachten. In 2023 hebben we om deze reden samen met een aantal leden een concept-regeling ontwikkeld. Het is de bedoeling om deze te agenderen voor het eerste congres van 2024.

Eind 2023 is er vanwege de afwikkeling van een klacht een geschil voorgelegd aan de geschillencommissie. Het is de bedoeling dat deze in 2024 een uitspraak doet.

De vertrouwenspersonen rapporteren jaarlijks aan het Landelijk bestuur door middel van een jaarverslag. In het jaarverslag wordt inzage gegeven in het aantal meldingen en indien nodig advies gegeven.

1.4 Informatie over bestuur en directie

1.4.1 Taak en werkwijze van directie en bestuur

Het Landelijk Bestuur is het bestuur van de ChristenUnie in de zin van de wet en bestaat uit:

- a. de voorzitter, die in functie door het partijcongres wordt benoemd en
- b. algemene bestuursleden, die door het partijcongres worden benoemd

waarbij het aantal leden door het partijcongres wordt bepaald op ten minste vijf en ten hoogste zeven.

Met uitzondering van de beperkingen die uit de statuten volgen, is het Landelijk Bestuur belast met het besturen van de ChristenUnie.

Het Landelijk Bestuur vergadert eens per maand, de zomermaanden uitgezonderd. De fractievoorzitter van de Tweede Kamer en de Eerste Kamer, de delegatieleider in het Europees Parlement, de voorzitter van de Bestuurdersvereniging, de directeur van het WI, de voorzitter van Perspectief en de directeur van het partijbureau zijn vaste adviseurs van het Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur vergadert 2 x per jaar met de voorzitters van de Provinciale Unies.

De ChristenUnie kent een partijbureau. Dit bureau is gevestigd in Amersfoort. Het partijbureau ondersteunt en verbindt de partij, haar geledingen en leden bij het realiseren van partijdoelstellingen op het gebied van politiek en bestuur, administratie, communicatie, campagne, toerusting en ontwikkeling. Het partijbureau is verbonden met mensen die vanuit hun christen-zijn invloed willen uitoefenen in politiek en

maatschappij. Het partijbureau opereert onder verantwoordelijkheid van het Landelijk Bestuur en wordt aangestuurd door de directie. In het directiestatuut staat omschreven welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden de directie heeft. Dit statuut is in de vergadering van het Landelijk Bestuur van 9 december 2022 opnieuw vastgesteld.

1.4.2. Nevenfuncties bestuursleden

Mark de Boer (bestuurslid tot 3 juni 2023)

Zelfstandig organisatieadviseur, Almere (bezoldigd)

Voorzitter Rafael Gemeenschap, Almere (onbezoldigd)

Voorzitter stichting Building People Bringing Life (onbezoldigd)

Wieger Kastelein

Senior-adviseur, Ministerie van Financiën, Den Haag (bezoldigd)

Lid Raad van Toezicht, Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Amsterdam (onbezoldigd, sinds 1 april 2023)

Consultant, Wereldbank, Washington DC (bezoldigd, sinds 1 mei 2023)

Leon Meijer

Wethouder Gemeente Ede (bezoldigd) tot dec 2023

Bestuurlijk aanjager afbouw gesloten jeugdzorg, Ministerie VWS (sinds dec 2023, bezoldigd)

Lid kennisplatform preventie ZonMW / min. VWS (onbezoldigd)

Lid raad van Toezicht VeiligThuis Gelderland Midden (tot dec 2023, onbezoldigd)

Lid Maatschappelijke Raad van Advies Keygene N.V. Crop improvement (onbezoldigd)

Lid bestuur stichting Christenen voor Israël (onbezoldigd)

Voorzitter bestuur Christians for Israel International (onbezoldigd)

Lid bestuur European Christian Political Movement (onbezoldigd)

Lid raad van toezicht Kwadraad Maatschappelijk werk (sinds nov 2023, bezoldigd)

Hanneke Palm

Ambassadeeraad justitieaangelegenheden bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de Raad van Europa (tot medio juni 2023, bezoldigd)

Adjunct-secretaris staatscommissie rechtsstaat (vanaf medio juni 2023, bezoldigd)

Auteur Wolters Kluwer, Tekst & Commentaar Wetboek van Strafvordering, Mensenrechten (royalty's)

Docent Academie voor Wetgeving, cursus Mensenrechten (bezoldigd)

Ankie van Tatenhove

Bestuurder bij Schutse Zorg Tholen (bezoldigd)

Voorzitter bestuur Stichting Racham (onbezoldigd)

Lid Raad van Toezicht GSR Rotterdam (bezoldigd)

Harmke Vlieg

Secretaris/directeur van de Regio Groningen-Assen (bezoldigd, sinds 1-6-2023)

Voorzitter van de Raad van Toezicht van Woonzorgcentrum de Westerkim (bezoldigd)

Voorzitter van Lokale Actiegroep Oost-Drenthe van het programma Leader (vacatiegeld, sinds 1-4-23)

Bestuurslid van Assen Bloeit (onbezoldigd)

Mart Keuning

Senior Adviseur Duurzaam en Verantwoord Beleggen, Pensioenfonds ABP (bezoldigd)

Alex ten Cate (Bestuurslid vanaf 3 juni 2023)

Head of Operational Design, Control & Resilience, ING Nederland (bezoldigd)

Eigenaar Life2Lead Training & Advies (bezoldigd)

Coördinator Natural Church Development, Vineyard Benelux (onbezoldigd)

Alle bestuursleden van het ChristenUnie bestuur vormen ook gezamenlijk het FICDD-bestuur.

1.5 Toekomstplannen en risicobeheersing

Als landelijke partij willen we de komende jaren inzetten op een stabiele ontwikkeling van de partij met groei in zetelaantallen en leden.

Of dit mogelijk is zullen we per verkiezing moeten bekijken. We hebben herbij te maken met verschillende sentimenten en ontwikkelingen. Bovendien maakt de kabinetsdeelname het niet eenvoudig om groei te verwezenlijken. We dragen immers collectieve verantwoordelijkheid voor het kabinetsbeleid, ook als dat beleid niet onze voorkeur geniet of minder goed valt bij onze leden.

In de komende campagnes zijn we ons hiervan bewust. We willen het specifieke ChristenUnie geluid expliciet uitdragen en laten horen. Tegelijk werken we aan de basis in onze partij. We willen werken aan een verbreding en verdieping door middel van themanetwerken.

We zijn een partij voor en door onze leden. We zoeken het debat en arrangeren gesprekken om samen de koers te bepalen waarbij we ons baseren op onze beginselverklaring.

1.5.1 Weerstandsratio

Door het landelijk bestuur is beleid geformuleerd t.a.v. risico-inschattingen en weerstandsvermogen.

Bij het bepalen van de benodigde reserves houden we rekening met de risico's en de daarbij behorende financiële middelen. Voor de komende jaren zien we de volgende potentiële risico's:

Risico prognose / opvang risico's voor 2 jaar	Kansklasse	Bedrag	Percentage	Risico
Terugval 1 zetel	3	186.362	50%	93.181
Ledenverlies 1000	4	140.000	70%	98.000
Ledenverlies extra 1000	2	140.000	30%	42.000
Eigen risico zieke werknemer	3	136.000	50%	68.000
Loonrisico extra stijging 4%	4	144.000	70%	100.800
Totaal geïdentificeerde risico's				401.981
Ongeïdentificeerde en kleine risico's 5%				20.099
Benodigd weerstandsvermogen				422.080

De kansklasse geeft aan in welke mate het risico zich kan voordoen. Naarmate de klasse hoger is, is het risicopercentage hoger. Het percentage kan nooit hoger worden dan 90% omdat er anders geen sprake meer is van een risico.

Het totale risico bedraagt op 31-12-2023 € 422.080.

De huidige vermogenspositie bedraagt:

Huidig weerstandsvermogen	
Algemene reserve	1.015.142
Totaal	

De weerstandsratio is de verhouding tussen de het huidige vermogen en de benodigde weerstandscapaciteit.

De ChristenUnie zal een waardering categorie A (uitstekend) nastreven. We zullen pas actief maatregelen nemen wanneer sprake is van een niveau onder niveau B (voldoende of lager).

Tabel: Beoordeling weerstandsvermogen

Waardering	Ratio*	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,5 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,5	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

* Ratio = Weerstandscapaciteit / Risico's

Berekening actuele weerstandsratio

weerstandscapaciteit/geïdentificeerde risico's = weerstandsratio

€ 1.015.142 / € 422.080 = 2,41 (A)

Dit betekent dat de weerstandsratio uitstekend is.

1.5.2 Verkiezingsreserve

Giften en storting verkiezingsreserve

We houden rekening houden met de giften die we per jaar ontvangen voor de reservering van onze campagnes. In het jaar van de Tweede Kamer verkiezingen ontvangen we meer giften dan in de andere jaren.

Vanwege de extra verkiezingen voor de Tweede Kamer is er in 2023 een extra giftencampagne geweest. Deze heeft geresulteerd in een hogere opbrengst dan begroot. We zijn hier erg blij mee!

Als gevolg van de giftencampagne konden we meer geld beschikbaar stellen voor de verkiezingen. Er is een bedrag van € 541.000 in de verkiezingsreserve gestort. Gelijktijdig is er in verband met alle kosten van de verkiezingscampagnes (landelijk en provinciaal) een bedrag van € 721.000 onttrokken.

In de reserve zit nu nog een bedrag van € 74.000. Dit is voldoende gelet op de reguliere verkiezingen.

De verkiezingsreserve kent op dit moment het volgende verloop:

Stand per 1-1	€ 254.268
Storting 2023	€ 540.756
Onttrekking 2023	€ 720.950
Stand per 31-12	€ 74.074

**Christen
Unie**

**Jaarrekening
2023**

2.1 Balans per 31 december 2023

	31 december 2023		31 december 2022			31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€		€	€	€	€
Activa					Passiva				
Immateriële vaste activa					Reserves				
Software		16.168		28.133	Algemene reserve	1.015.142		964.035	
					Verkiezingsreserve	52.778		254.268	
							1.067.920		1.218.303
Materiële vaste activa					Bestemmingsfonds Provinciale Unies		196.215		372.059
Inventaris	110.372		1.583						
Hardware	22.003		21.143		Kortlopende schulden				
		132.374		22.726	Crediteuren	67.612		56.868	
Nog niet in gebruik genomen activa		-		120.173	Belastingen	33.069		32.751	
					Overige kortlopende schulden	242.266		191.432	
Financiële vaste activa		27.230		27.230					
Vorraden		27.322		47.327					
Vorderingen		383.862		386.575					
Liquide middelen		1.020.126		1.239.249			342.947		281.051
		<u>1.607.082</u>		<u>1.871.413</u>			<u>1.607.082</u>		<u>1.871.413</u>

2.2 Staat van baten en lasten over 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten			
Contributies	1.521.465	1.524.000	1.566.213
Giften	540.756	100.000	144.447
Subsidies	1.072.118	1.171.000	1.143.912
Bijdragen in gezamenlijke kosten	338.983	393.852	376.077
Baten Opleidingscentrum	16.075	21.000	16.901
Overige baten	52.175	18.600	103.665
Totaal baten	3.541.573	3.228.452	3.351.215

Lasten

Directe uitgaven aan subsidiabele activiteiten

Politieke vorming en scholing (a)	8.761	10.000	10.299
Informatievoorziening (b)	142.518	199.950	243.428
Contact zusterpartijen buitenland (c)	3.180	5.000	3.591
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	80.000	80.000	108.000
Politieke participatie jongeren (e)	26.250	26.250	35.000
Ledenwerving (f)	38.740	40.000	30.787
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	208.953	124.450	187.318
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	22.062	27.150	28.470
Verkiezingscampagnes (i)	683.707	90.000	82.675
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1.214.170	602.800	729.569

Afdrachten

Afdrachten aan lokale afdelingen en bestedingen Provinciale Unies

537.533	375.000	325.624
<hr/>	<hr/>	<hr/>
537.533	375.000	325.624

Overige uitgaven

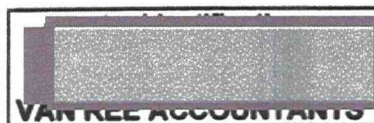
Bestuurskosten	30.772	29.383	33.618
Bureau- en ICT-kosten	291.495	237.320	237.103
Personeelskosten	1.689.139	1.791.249	1.631.393
Huisvestingskosten	100.997	103.113	127.645
Nagekomen lasten	3.693	587	
Reservering verkiez.fonds dot.& onttrekk.	-	89.000	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
2.116.096	2.250.652	2.029.759	

Totaal lasten

Tekort	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	-326.226	-	266.263

ChristenUnie

een stem

2.3 Resultaatbestemming

	Realisatie 2023	Realisatie 2022
	€	€
Resultaatbestemming reserves		
Algemene reserve	51.108	112.661
Verkiezingsreserve	-201.490	96.325
Bestemmingsfonds Provinciale Unies	<u>-175.844</u>	<u>57.277</u>
	<u><u>-326.226</u></u>	<u><u>266.263</u></u>

2.4 Grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat

2.4.1 Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

2.4.2 Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2022 zijn waar nodig aangepast om vergelijkbaarheid met het verslagjaar mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

2.4.3 Algemene grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.4.4 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

2.4.5 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

2.4.6 Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

Grondslagen van resultaatbepaling

2.4.7 Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

2.4.8 Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

2.4.9 Personeelsbeloning

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

Voor het pensioen geldt een toegezegde bijdrage regeling. De toegezegde bijdragen worden afgedragen aan de pensioenverzekeraar op basis van het pensioencontract.

2.4.10 Kostentoerekening ten behoeve van subsidie Wet Financiering Politieke Partijen

De personeelskosten zijn op medewerkersniveau toegerekend aan de tien subsidiecategorieën (A tm I). Het percentage subsidiabele personeelskosten geldt als grondslag voor het toewijzen van de volgende baten en lasten:

Baten

KVGR-baten

Lasten

Bestuurs- en bureaunkosten

Huisvestingskosten

De aldus verkregen kostentoerekening staat vermeld in paragraaf 2.8.

2.5 Toelichting op de balans per 31 december 2023

2.5.1 Materiële en immateriële vaste activa

De mutaties in de vaste activa zijn in het hierna volgende schema samengevat:

MVA

	Inventaris	Hardware	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2023			
Aanschafwaarde	9.496	62.520	72.016
Cumulatieve afschrijvingen	-7.913	-41.377	-49.290
	<u>1.583</u>	<u>21.143</u>	<u>22.726</u>
Mutaties boekjaar			
Investeringen	121.829	24.350	146.180
Afschrijvingen	-13.040	-23.491	-36.531
	<u>108.789</u>	<u>860</u>	<u>109.649</u>

Stand per 31 december 2023

Aanschafwaarde	131.325	86.870	218.195
Cumulatieve afschrijvingen	-20.954	-64.867	-85.821
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	<u>110.372</u>	<u>22.003</u>	<u>132.374</u>

IVA

Software	Totaal
€	€

Stand per 1 januari 2023

Aanschafwaarde	73.334	73.334
Cumulatieve afschrijvingen	-45.200	-45.200
	<hr/>	<hr/>
	<u>28.133</u>	<u>28.133</u>

Mutaties boekjaar

Investeringen	6.451	6.451
Afschrijvingen	-18.416	-18.416
	<hr/>	<hr/>
	<u>-11.965</u>	<u>-11.965</u>

Stand per 31 december 2023

Aanschafwaarde	79.784	79.784
Cumulatieve afschrijvingen	-63.616	-63.616
	<hr/>	<hr/>
	<u>16.168</u>	<u>16.168</u>

In de regel wordt lineair afgeschreven over een periode van 3 jaar, uitgaande van een restwaarde van nihil. Per investering wordt gekeken of deze al dan niet sneller of langzamer afgeschreven dient te worden, afhankelijk van het verwachte verloop van de economische waarde van de investering. De inventaris wordt in 10 jaar afgeschreven.

2.5.2 Financiële Vaste Activa

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Waarborgsom huur	<u>27.230</u>	<u>27.230</u>

2.5.3 Voorraden

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Voorraad promotieartikelen/boeken	<u>27.322</u>	<u>47.458</u>
Saldo per 31 december	<u>27.322</u>	<u>47.458</u>

De voorraad promotieartikelen is gewaardeerd tegen inkoopprijs en er is een bedrag in mindering gebracht voor incurantheid.

2.5.4 Vorderingen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Debiteuren	4.165	13.369
Rekeningcourant verhoudingen	18.706	14.061
Contributies	14.112	12.592
Vooruitbetaald / nog te ontvangen	56.156	34.527
Nog te ontvangen subsidie ministerie BZK	290.723	312.028
	<hr/>	<hr/>
Saldo per 31 december	<u>383.862</u>	<u>386.575</u>

2.5.5 Liquide middelen

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Rabobank betaalrekening giften en contributies	73.278	33.643
Rabobank betaalrekening overige betaalstromen	11.632	3.347
Rabobank 36.67.12.063 rek. crt	-	100
Rabobank 36.67.11.407 rek. crt	-	100
Rabobank spaarrekening	739.000	830.000
Saldi liquide middelen Provinciale Unies	196.215	372.059
	<hr/>	<hr/>
Saldo per 31 december	<u>1.020.126</u>	<u>1.239.249</u>

De liquide middelen zijn vrij opneembaar. Bij de liquide middelen van de Provinciale Unies is een deposito van € 12.500 inbegrepen die niet vrij opneembaar is.

2.5.6 Reserves

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	964.035	463.874
Bij/Af: volgens resultaatbestemming	51.108	112.661
Saldo per 31 december	<u>1.015.142</u>	<u>964.035</u>

De algemene reserve heeft de functie van 'vrije reserve' en is bedoeld om overschotten en tekorten op te vangen.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Bestemmingsreserve Verkiezingen		
Saldo per 1 januari	254.268	157.943
Mutatie	-201.490	96.325
Saldo per 31 december	<u>52.778</u>	<u>254.268</u>

De mutatie op deze bestemmingsreserve betreft een dotatie van € 540.756 en een onttrekking van € 742.246.

Bestemmingsfonds Provinciale Unies

Saldo per 1 januari

Mutatie

Saldo per 31 december

2023	2022
€	€
372.059	314.782
<u>-175.843</u>	<u>57.277</u>
<u>196.215</u>	<u>372.059</u>

Dit bestemmingsfonds wordt gevormd vanuit de jaarlijkse contributies die van leden worden ontvangen ten behoeve van de Provinciale Unies. Deze Provinciale Unies hebben geen eigen rechtspersoonlijkheid en vallen daarmee volledig onder de verantwoordelijkheid van de ChristenUnie. Onttrekkingen worden gevormd door de daadwerkelijke besteding van de middelen door de Provinciale Unies.

2.5.7 Overige kortlopende schulden

Reservering vakantiegeld inclusief sociale lasten

Reservering vakantiedagen inclusief sociale lasten

Reservering eindejaarsuitkering inclusief sociale lasten

Rekeningcourant verhoudingen schuld

Overige kortlopende schulden

Saldo per 31 december

2023	2022
€	€
54.446	47.172
64.426	57.152
8.370	7.608
67.720	58.466
47.304	21.036
<u>242.266</u>	<u>191.434</u>

2.5.8 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

De ChristenUnie huurt per 1 november 2022 een kantoorpand aan de Piet Mondriaanlaan 48 te Amersfoort. De verhuurder is Hill Top 5 Limited, beheerder is CBRE B.V. De huurperiode van 5 jaar loopt van 1 november 2022 tot en met 31 oktober 2027. De huurprijs bedraagt € 73.676 op jaarbasis. Excl. BTW compensatie á 5%. De servicekosten zijn € 27.625 per jaar excl. BTW. De prijs voor 4 parkeerplaatsen is € 5.209 per jaar excl. BTW compensatie á 5%. Indexering vindt jaarlijks per 1 november plaats op basis van de algemene bepalingen. Over de eerst 8 maanden van deze huurovereenkomst is een huurvrije periode van 8 maanden bedongen wel is servicekosten verschuldigd over deze periode. Verhuurder heeft een investeringsbijdrage van € 35.000 (BTW niet van toepassing) beschikbaar gesteld voor het verwijderen, aanpassen en inrichten van de fit-out. De ChristenUnie heeft de verhuurder facturen verstrekt en aangetoond dat de investeringsbijdrage daadwerkelijk is ten behoeve van het verwijderen, aanpassen en inrichten van de fit-out. Deze investeringsbijdrage is in 2023 ontvangen en in mindering gebracht op de investeringen.

Per augustus 2021 is een leasecontract ingegaan voor het gebruik van een frankeermachine. De looptijd hiervan bedraagt 60 maanden. De jaarlijkse kosten bedragen € 479 (ex btw). Per 1 januari 2023 is een lease- en servicecontract ingegaan voor kopieer- en printapparatuur. De looptijd hiervan bedraagt 6 jaren. De jaarlijkse kosten van de Kyocera printer TA-5053CI bedragen € 9.002 per jaar incl. BTW. Daar komt nog een bedrag bij van € 834 incl. BTW voor de verzekering van

de machine. Per 1 januari 2023 bedragen de kosten voor de glasvezelverbinding € 4.509 per jaar excl. btw. Per 1 oktober 2023 is het servicecontract voor gebruik van de Cloud- en telefonieomgeving vernieuwd. De looptijd van het nieuwe servicecontract bedraagt 60 maanden. De jaarlijkse kosten bedragen € 43.270 excl. btw. De kosten worden ieder jaar, per einde kalenderjaar geïndexeerd. Kosten worden ieder jaar, per einde kalenderjaar geïndexeerd.

In januari 2022 is het contract met Procurios CRM vernieuwd. Bij Procurios nemen wij een aantal modules af voor onbepaalde tijd waarvoor we jaarlijks € 31.080 excl. btw betalen. Daarnaast betalen we jaarlijks voor consultancy € 10.368 excl. btw.

Gemeenschappelijke kosten

De ChristenUnie heeft overeenkomsten gesloten met Perspectief (ChristenUnie-jongeren), de mr. G. Groen van Prinstereerstichting (het WI), de Bestuurdersvereniging en de FICDD (stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling) en de Stichting Ondersteuning Tweede Kamerfractie ChristenUnie betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten.

De verdeling van gezamenlijke huisvestingskosten, bureaustkosten en gemeenschappelijke personeelskosten is geregeld in een "Overeenkomst tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten" (KVGR). In een aantal gevallen worden personeelskosten van ChristenUnie-medewerkers doorbelast aan een van de andere entiteiten op basis van een koepelovereenkomst. De doorberekende kosten zijn als baten in de exploitatie van de ChristenUnie opgenomen. De entiteiten dragen bij aan de afschrijvingskosten van de investeringen van de ChristenUnie.

2.6 Toelichting op de baten over 2023

2.6.1 Contributies

	<u>Realisatie</u>	<u>Begroting</u>	<u>Realisatie</u>
	2023	2023	2022
	€	€	€
Contributies	1.517.096	1.521.000	1.557.506
Contributies voorgaande jaren	4.369	3.000	8.706
	<u>1.521.465</u>	<u>1.524.000</u>	<u>1.566.213</u>

De contributiebatens betreffen alle gefactureerde contributies over 2023. Hiervan is 98 % daadwerkelijk ontvangen. Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat nog binnenkomt. Het overige deel wordt afgeschreven (zie toelichting van de lasten). Wanneer er meer geld dan verwacht binnenkomt op contributies van voorgaande jaren, geldt het als een baat in het verslagjaar.

2.6.2 Giften

	<u>Realisatie</u>	<u>Begroting</u>	<u>Realisatie</u>
	2023	2023	2022
	€	€	€
Vrienden van de ChristenUnie	19.147	20.000	18.951
Giften uit acties	413.929	30.000	78.752
Legaten	38.369	-	10.000
Overige giften	69.311	20.000	36.744
	<u>540.756</u>	<u>100.000</u>	<u>144.447</u>

NB: Vrienden van de ChristenUnie is geen neveninstelling. Het is een groep donateurs die periodiek kleine bedragen naar de ChristenUnie overmaken. Zij zijn geen lid, maar "Vriend" van de ChristenUnie. Zij hebben geen gezamenlijke organisatie, bankrekening of bestuur.

2.6.3 Subsidies

	<u>Realisatie</u>	<u>Begroting</u>	<u>Realisatie</u>
	2023	2023	2022
	€	€	€
Subsidie Wet Financiering Politieke Partijen	1.459.611	1.171.000	1.485.215
Doorbetaling subsidies (WFPP) aan neveninstellingen	-341.304	-	-341.304
Subsidie Wet Financiering Politieke Partijen (voorgaande jaren)	-46.189	-	-
	<u>1.072.118</u>	<u>1.171.000</u>	<u>1.143.912</u>

2.6.4 Bijdragen in gezamenlijke kosten

	<u>Realisatie</u>	<u>Begroting</u>	<u>Realisatie</u>
	2023	2023	2022
	€	€	€
Gezamenlijke kosten Bestuurdersvereniging (BV)	172.526	229.800	207.860
Gezamenlijke kosten Wetenschappelijk Instituut (WI)	59.825	59.842	60.790
Gezamenlijke kosten FICDD	85.096	82.667	85.543
Gezamenlijke kosten Perspectief, ChristenUnie-jongeren	21.537	21.543	21.884
	<u>338.983</u>	<u>393.852</u>	<u>376.077</u>

De ChristenUnie heeft overeenkomsten gesloten met andere partijgeledingen betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten.

2.6.5 Baten Opleidingscentrum

	<u>Realisatie</u>	<u>Begroting</u>	<u>Realisatie</u>
	2023	2023	2022
	€	€	€
Cursusbijdragen Opleidingscentrum	16.075	21.000	16.901
	<u>16.075</u>	<u>21.000</u>	<u>16.901</u>

2.6.6 Overige baten

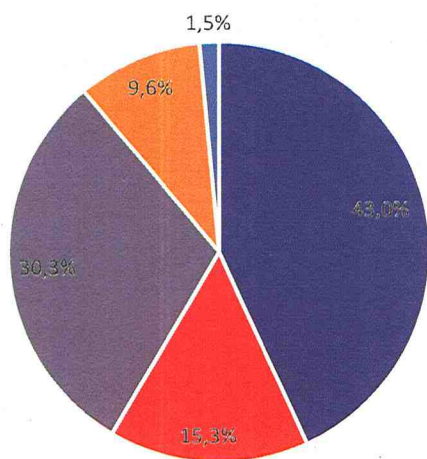
	<u>Realisatie</u>	<u>Begroting</u>	<u>Realisatie</u>
	2023	2023	2022
	€	€	€
Baten ChristenUnie Magazine	11.964	10.500	15.199
Verkopen aan lok. Afd en baten Prov. Unies	26.471	8.100	78.079
Rente	13.740	-	145
	<u>52.175</u>	<u>18.600</u>	<u>103.665</u>

2.6.7 Totaal baten

TOTAAL BATEN	<u>3.541.573</u>	<u>3.228.452</u>	<u>3.351.215</u>
---------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

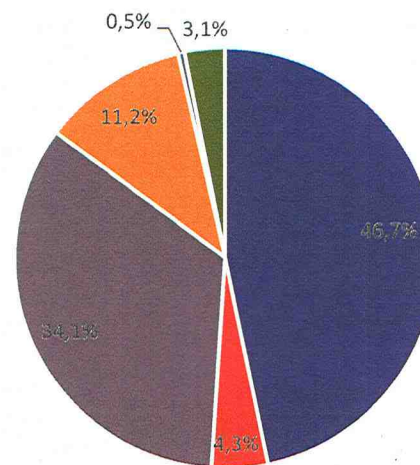
2.6.8 Herkomst baten

2023

- Contributies
- Subsidies
- Overige baten
- Giften
- Bijdragen in gezamenlijke kosten

2022

- Contributies
- Subsidies
- Baten Opleidingscentrum
- Giften
- Bijdragen in gezamenlijke kosten
- Overige baten

2.7 Toelichting op de lasten over 2023

2.7.1 Uitgaven aan subsidiabele activiteiten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Politieke vorming en scholing (a)			
1. Opleidingscentrum	6.360	10.000	10.299
2. Politieke beleidsontwikkeling	2.401	-	-
	<u>8.761</u>	<u>10.000</u>	<u>10.299</u>
Informatievoorziening (b)			
3. ChristenUnie Magazine	70.631	103.500	99.404
4. Campagnematerialen	750	2.500	5.964
5. Informatie via internet	25.070	31.161	26.766
6. Congres	41.744	80.000	111.294
7. Netwerkbijeenkomsten	4.324	-	-
	<u>142.518</u>	<u>199.950</u>	<u>243.428</u>
Contact zusterpartijen buitenland (c)			
Activiteiten via FICDD, de ChristenUnie stichting voor internationale samenwerking en ontwikkeling	3.180	5.000	3.591

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)			
Activiteiten via Mr. G. Groen v. Prinstererstichting	80.000	80.000	108.000
Politieke participatie jongeren (e)			
Activiteiten via Perspectief, ChristenUnie-jongeren	26.250	26.250	35.000
Ledenwerving (f)			
7. Kosten Ledenwerving	38.740	40.000	30.787
	38.740	40.000	30.787
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)			
8. Promotie	156.674	37.500	119.978
9. Informatie via internet	25.070	31.950	26.766
10. Radio, tv en nieuwe media	27.209	55.000	40.574
	208.953	124.450	187.318

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)			
11. Opbouwwerk en advies	1.677	3.000	3.296
12. Opleidingscentrum	6.360	10.000	10.299
13. Selectie ambtsdragers	8.454	7.050	8.926
14. Digitale nieuwsbrief	5.571	7.100	5.948
15. Ondersteuning politieke ambtsdragers	-	-	-
	<u>22.062</u>	<u>27.150</u>	<u>28.470</u>
Verkiezingscampagnes (i)			
16. GR-verkiezingen 16 maart 2022	-	-	66.011
17. PS-WS verkiezingen 15 maart 2023	71.263	70.000	16.664
18. TK-verkiezingen 22 november 2023	612.053	-	-
19. EP-verkiezingen 2024	390	20.000	-
	<u>683.707</u>	<u>90.000</u>	<u>82.675</u>

2.7.2 Afdrachten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Afdrachten aan lokale afdelingen en bestedingen Provinciale Unies			
Aan lokale afdelingen	276.309	277.000	282.958
Bestedingen Provinciale Unies	1.706	98.000	42.667
Mutatie liquide middelen PU's t/m 2022	-2.161	-	-
Lasten Provinciale Unies	261.679	-	-
	<u>537.533</u>	<u>375.000</u>	<u>325.624</u>

2.7.3 Overige uitgaven

Bestuurskosten			
Voorzittersvergoeding	12.883	12.883	12.883
Vergaderkosten	8.557	5.000	4.985
Reiskosten bestuursleden	3.848	6.000	3.125
Partijdecoraties	2.458	2.500	2.483
Overige bestuurskosten	3.026	3.000	10.141
	<u>30.772</u>	<u>29.383</u>	<u>33.618</u>

De totale bezoldiging directie over 2023 bedroeg: € 259.351 (2022: € 242.282) Deze salaris- en pensioenlasten zijn onderdeel van de totale personeelskosten op de volgende pagina.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Bureau- en ICT-kosten			
Bureau- en kantoorkosten	75.524	78.600	64.377
Accountant en adviseurs	76.547	39.000	39.981
Afschrijvingen MVA	49.522	54.646	49.161
Afschrijving niet betaalde contributies	16.500	18.500	25.000
ICT-kosten	73.402	46.574	58.584
	<u>291.495</u>	<u>237.320</u>	<u>237.103</u>
Personeelskosten			
Lonen en salarissen	1.240.445	1.267.243	1.237.218
Sociale lasten	212.142	216.883	222.423
Pensioenlasten	84.013	80.973	80.280
Overige personeelskosten	152.539	226.150	91.472
	<u>1.689.139</u>	<u>1.791.249</u>	<u>1.631.393</u>

Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar 2023 bedroeg 20,99 FTE (2022: 21,85). Dit is exclusief stagiaires.

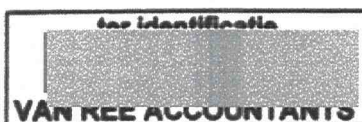
	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Huisvestingskosten			
Huur- en servicekosten	67.929	69.713	74.976
Onderhoudskosten	-	-	2.298
Energiekosten	53	-	13.917
Overige huisvestingskosten	33.016	33.400	36.455
	<u>100.997</u>	<u>103.113</u>	<u>127.645</u>
Nagekomen kosten	<u>3.693</u>	<u>587</u>	
Reservering verkiezingsfonds dot. & onttrek.			
Onttrekking verkiezingsreserve	-	-90.000	
Dotatie verkiezingsreserve	-	179.000	-
Reservering wordt verwerkt na de resultaatbepaling	-	223.000	-
	<u>-</u>	<u>223.000</u>	<u>-</u>
2.7.4 Totaal lasten			
TOTAAL LASTEN	<u>3.867.799</u>	<u>3.228.452</u>	<u>3.084.952</u>

2.8 Kostentoerekening subsidiabele activiteiten (WFPP)

	Directe kosten	Personeels- kosten	Bestuurs- en bureaunkosten	Huisvestings- kosten	KVGR baten	TOTAAL 2023
Politieke vorming en scholing (a)						
1. Opleidingscentrum	6.360	63.785	12.169	3.814	-4.987	81.140
2. Politieke beleidsontwikkeling	2.401	53.126	10.136	3.177	-4.154	64.685
Subtotaal Politieke vorming en scholing (a)						145.825
Informatievoorziening (b)						
3. ChristenUnie Magazine	70.631	66.726	12.730	3.990	-5.217	148.860
4. Campagnematerialen	750	88.916	16.964	5.316	-6.952	104.994
5. Informatie via internet	25.070	147.200	28.084	8.801	-11.510	197.646
6. Congres	41.744	24.161	4.610	1.445	-1.889	70.070
Subtotaal Informatievoorziening (b)						521.570
Contact zusterpartijen buitenland (c)						
Resultaat kosten FICDD 2023 (eigen jaarrekening) alleen inzake het WFPP deel						87.289
Subtotaal Contact zusterpartijen buitenland (c)						87.289
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)						
Resultaat kosten WI 2023 (eigen jaarrekening)						513.030
Subtotaal Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)						513.030
Politieke participatie jongeren (e)						
Resultaat kosten Perspectief 2023 (eigen jaarrekening)						98.962
Subtotaal Politieke participatie jongeren (e)						98.962

ChristenUnie

Geef geloof een stem

	Directe kosten	Personeels- kosten	Bestuurs- en bureaunkosten	Huisvestings- kosten	KVGR baten	TOTAAL 2023
Ledenwerving (f)						
7. Kosten Ledenwerving	38.740	24.161	4.610	1.445	-1.889	67.067
Subtotaal Ledenwerving (f)						67.067
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)						
8. Promotie	156.674	41.035	7.829	2.454	-3.209	204.783
9. Informatie via internet	25.070	78.234	14.926	4.678	-6.117	116.791
10. Radio, tv en nieuwe media	27.209	38.531	7.351	2.304	-3.013	72.382
Subtotaal Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)						393.955
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)						
11. Opbouwwerk en advies	1.677	75.132	14.334	4.492	-5.875	89.761
12. Opleidingscentrum	6.360	38.475	7.341	2.300	-3.008	51.467
13. Selectie ambtsdragers	8.454	20.143	3.843	1.204	-1.575	32.070
14. Digitale nieuwsbrief	5.571	46.585	8.888	2.785	-3.642	60.187
15. Ondersteuning politieke ambtsdragers	0	58.851	11.228	3.519	-4.602	68.996
Subtotaal Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)						302.481
Verkiezingscampagnes (i)						
16. GR-verkiezingen 16 maart 2022	0	0	0	0	0	0
17. PS-WS verkiezingen 15 maart 2023	71.263	30.993	5.913	1.853	-2.423	107.599
18. TK-verkiezingen 22 november 2023	612.053	48.259	9.207	2.885	-3.773	668.631
19. EP-verkiezingen 2024	390	0	0	0	0	390
Subtotaal Verkiezingscampagnes (i)						776.620
TOTAAL	1.785.566	944.313	180.164	56.463	-73.836	2.906.800

ChristenUnie

Geef geloof een stem

Deel subsidiabele personeelskosten van de totale personeelskosten: 56%

Toerekenbare bestuurs- en bureaunkosten

Totale bestuurs- en bureaunkosten, maal het deel subsidiabele kosten van de totale personeelskosten

Totaal	Subs. factor	Toerekenbaar
322.267	56%	180.164

Toerekenbare huisvestingskosten

Totale huisvestingskosten, maal het deel subsidiabele kosten van de totale personeelskosten

100.997	56%	56.463
---------	-----	--------

Toerekenbare KVGR-baten (zie 2.6 Toelichting op de baten over 2023)

Totale KVGR-baten, maal het deel subsidiabele personeelskosten van de totale personeelskosten

132.074	56%	73.836
---------	-----	--------

Overzicht subsidiabele kosten ChristenUnie en neveninstellingen:

	2023	% 2023	2022	% 2022
Politieke vorming en scholing (a)	145.825	5%	150.256	6%
Informatievoorziening (b)	521.570	18%	598.365	25%
Contact zusterpartijen buitenland (c)	87.289	3%	88.093	4%
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	513.030	18%	562.259	24%
Politieke participatie jongeren (e)	98.962	3%	87.927	4%
Ledenwerving (f)	67.067	2%	93.347	4%
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	393.955	14%	404.724	17%
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	302.481	10%	325.236	14%
Verkiezingscampagnes (i)	776.621	27%	74.120	3%
TOTAAL	2.906.800	100%	2.384.327	100%

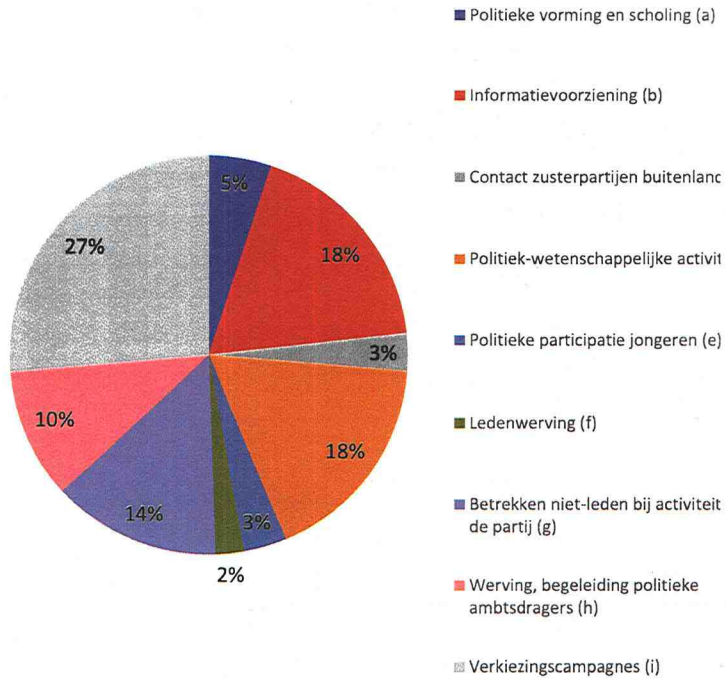
ChristenUnie

+ Geef geloof een stem

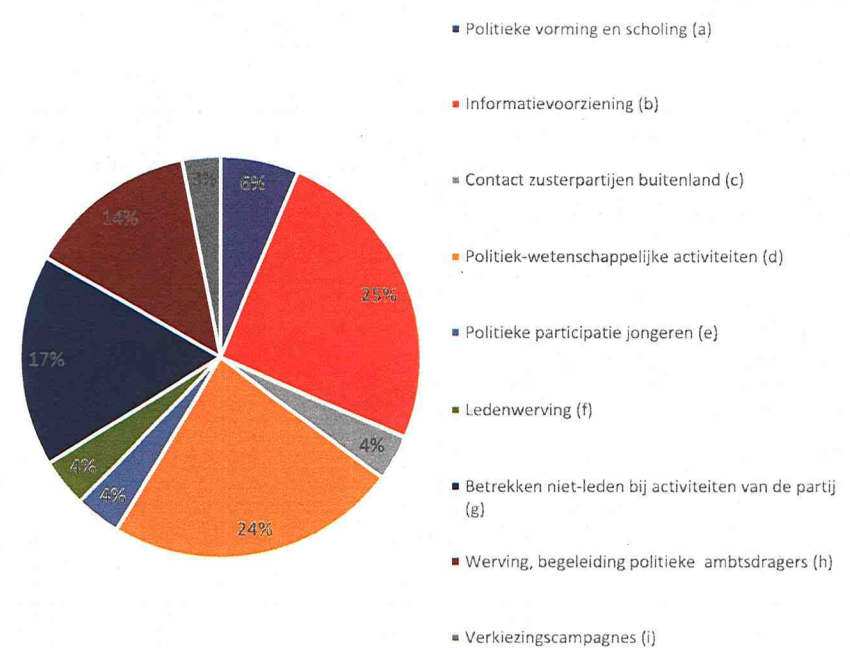

2.8.1 Kostenverdeling subsidiabele activiteiten

2023

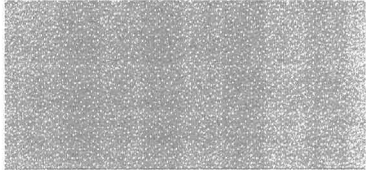

2022

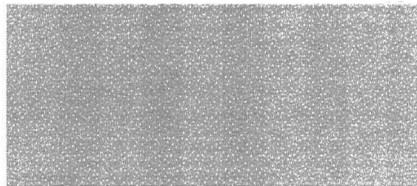

2.9 Ondertekening

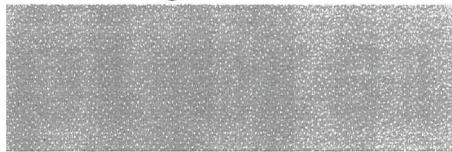
Vastgesteld en goedgekeurd te Amersfoort, dd. 15-3-2024

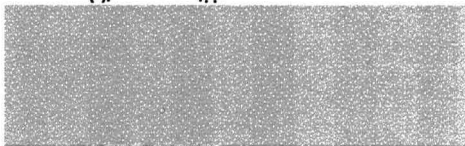
Ankie van Tatenhove

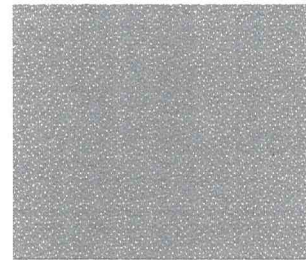
Wieger Kastelein
Penningmeester

Harmke Vlieg - Kempe

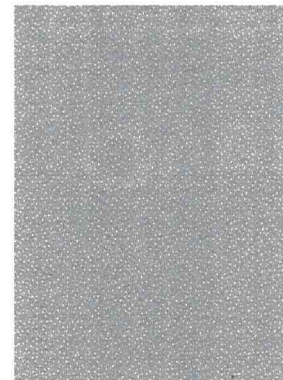
Leon Meijer
Internationaal secretaris

Alex ten Cate
Lid

Hanneke Palm

**Christen
Unie**

**Overige
gegevens**

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Maarsbergseweg 20
3956 KW Leersum
Postbus 1
3956 ZR Leersum

T (0343) 41 59 40
leersum@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Aan: het bestuur van de Vereniging ChristenUnie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de Vereniging ChristenUnie te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Vereniging ChristenUnie per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Vereniging ChristenUnie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Deze andere informatie bestaat uit het bestuurs- en directieverslag, de overige gegevens en de bijlage.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die

verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leersum, 25 april 2024

Van Ree Accountants

Digitaal ondertekend met Hix door

Registeraccountant

**Christen
Unie**

Bijlagen

Bijlage I. Begroting ChristenUnie 2024

	Begroting 2024	Realisatie 2023	Begroting 2023
	€	€	€
Baten			
Contributies	1.482.000	1.521.465	1.524.000
Giften	230.000	540.756	100.000
Subsidies	966.002	1.072.118	1.171.000
Bijdragen in gezamenlijke kosten	405.668	338.983	393.852
Baten Opleidingscentrum	21.000	16.075	21.000
Overige baten	31.154	52.175	18.600
Totaal baten	3.135.824	3.541.573	3.228.452

Lasten

Directe uitgaven aan subsidiabele activiteiten

	Begroting 2024	Realisatie 2023	Begroting 2023
	€	€	€
Politieke vorming en scholing (a)	10.000	8.761	10.000
Informatievoorziening (b)	199.645	142.518	199.950
Contact zusterpartijen buitenland (c)	5.000	3.180	5.000
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)	-	80.000	80.000
Politieke participatie jongeren (e)	-	26.250	26.250
Ledenwerving (f)	40.000	38.740	40.000
Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)	124.450	124.145	208.953
Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)	27.150	25.971	22.062
Verkiezingscampagnes (i)	120.000	662.411	90.000
	<hr/> 524.760	<hr/> 1.192.874	<hr/> 602.800

	Begroting 2024	Realisatie 2023	Begroting 2023
	€	€	€
Afdrachten			
Afdrachten aan lokale afdelingen en bestedingen Provinciale Unies	363.750	537.533	375.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	363.750	537.533	375.000
Overige uitgaven			
Bestuurskosten	29.000	30.772	29.383
Bureau- en ICT-kosten	255.717	291.495	237.320
Personeelskosten	1.794.642	1.689.139	1.791.249
Huisvestingskosten	133.095	100.997	103.113
Nagekomen lasten	-	3.693	587
Reservering verkiez.fonds dot.& onttrekk.	-	-	89.000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal lasten	3.100.963	3.846.503	3.228.452
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Tekort	34.860	304.930-	-

**Christen
Unie**

Jaarverslag 2023

Jaarverslag 2023

Mr. G. Groen van Prinstererstichting
Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie

Het risico bestaat dat 2023 vooral wordt gekleurd door de verkiezingsuitslag in November. Maar 2023 was voor het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie ook een jaar van oogsten, met onder andere de publicaties Regionale Solidariteit, Duurzame Economie en de digitaliseringsvisie die hun doorwerking vonden in het verkiezingsprogramma.

We zijn dankbaar voor het relevante werk wat we mochten doen en de zegen die wij daarbij ervaren, samen met en dankzij de steun van onze bestuurders, donateurs en denkers.

Mei 2024

Trineke Palm, directeur
Wouter de Jong, voorzitter

Inhoud.

Organisatie	4
Bezinning	6
Groen	8
Opinie	9
Bijeenkomsten	10
Opleiding	11
Communicatie & fondsenwerving	12
Samenwerking	14
Bijlagen	
Financieel jaarrapport 2023	16

Bestuur

Organisatie

Het werk van het WI is mensenwerk. Naast een bescheiden team van vaste medewerkers wordt het WI versterkt door een flexibele schil aan denkers die hun tijd, energie en denktalent willen verbinden aan ons werk.

Het bestuur van het WI wordt gevormd door het Curatorium. Het Curatorium is een onbezoldigde functie. Het Curatorium vergaderde in 2023 vijfmaal.

De samenstelling van het Curatorium was in 2023 als volgt:

- Wouter de Jong (voorzitter), geassocieerd partner Necker van Naem
- Wim Dekker, lector Informele Netwerken & Laatmoderniteit CHE
- Albert van der Horst, hoofd algemeen economisch beleid Ministerie VWS
- Suzan Sierksma (vice-voorzitter), universitair docent Griekse Talen PThU
- Annebeth Roor-Wubs, manager EY
- Tjeerd Visser, geestelijk verzorger UMC Utrecht
- Leon van den Broeke, hoogleraar Rechtsstheologie en Kerkrecht TU Kampen
- Mark Treurniet (penningmeester), universitair docent RUG

We danken de curatoren die afscheid namen (Wilhelm Kolkman, Gerrit Oosterhuis en Eric Holterhues) van harte voor hun inzet.

Adviseurs

Adviseurs Curatorium:

- Namens Tweede Kamerfractie: Pieter Grinwis
- Namens de Eerste Kamerfractie: Maarten Verkerk werd opgevolgd door Eric Holterhues
- Namens de Bestuurdersvereniging: Michel Klein
- Namens Perspectief: Sanne Hoepel

Team

Het team van het WI bestond in 2023 de volgende medewerkers:

- Trineke Palm, directeur
- Wouter Muskee, communicatiemedewerker
- Jan Hoogland, hoofdredacteur Groen

Redactie Groen

- Mirjam Kosten, wetenschappelijk medewerker
- Lambert Pasterkamp, wetenschappelijk medewerker (tot en met februari 2023)
- Laurens Wijmenga, wetenschappelijk medewerker
- Gerben Bosscha, onderzoekssecretaris & wetenschappelijk medewerker (vanaf juli 2023)

Aart Deddens verricht op opdrachtbasis eindredactioneel werk en Folkert Rinkema verzorgt de vormgeving van Groen en andere publicaties.

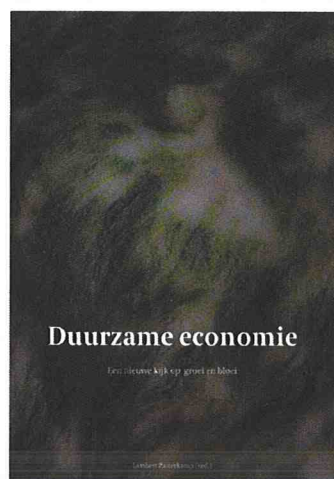
In 2023 bestond de redactie van Groen uit de volgende leden:

- Jan Hoogland, hoofdredacteur
- Lambert Pasterkamp, vanuit het WI (tot februari 2023)
- Steven Datema, vanuit de Tweede Kamerfractie (tot zomer 2023)
- Addy Plieger, vanuit de Bestuurdersvereniging (tot juni 2023)
- Reinier Koppelaar (tot zomer 2023)
- Leon van den Broeke, voorzitter redactieraad (vanaf zomer 2023)
- Mirjam Kosten, waarnemend hoofdredacteur (vanaf zomer 2023)
- Jurrian van der Bijl, vanuit de Tweede Kamerfractie (vanaf zomer 2023)
- Nienke Vernhout, vanuit de Bestuurdersvereniging (vanaf oktober 2023)
- Jan Werkman (vanaf oktober 2023)

Bezinning

Vergezichten in tijden van globalisering

In 2023 kwam het werkprogramma 'tussen hoop en vrees; recht doen in tijden van globalisering' tot een afronding. Kort voor de Statenverkiezingen (15 maart) werd de deelstudie Ruimtelijke Solidariteit (Laurens Wijmenga) gepubliceerd en in mei verscheen Duurzame Economie (Lambert Pasterkamp). Bij beide publicaties werd samengewerkt met een meerdere coauteurs: een uitdagend en mooi avontuur. Verschillende aanbevelingen uit de studies zijn overgenomen in het programma voor de Tweede Kamer verkiezingen. De publicatie over globalisering en veiligheid staat gepland voor 2024.

Meer dan enen en nullen

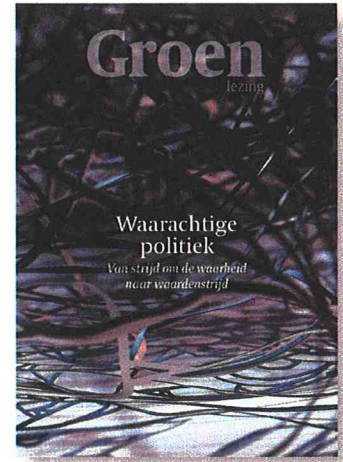
Tijdens het 48e partijcongres op 3 juni 2023 is de Digitaliseringsvisie door Trineke Palm overhandigd aan het Landelijk Bestuur. Deze visie werd opgesteld door een werkgroep, bestaande uit: voorzitter Michel Klein (curator WI), projectsecretaris Mirjam Kosten (WI) en leden Maaïke Harmsen, Elsbeth van den Hazel, Wouter Teeuw en Rolf Hoving. Tijdens het congres vond ook een workshop plaats over het gebruik van de visie.

Waarachtige politiek

Op donderdagavond 30 november sprak Jeroen de Ridder de Groenlezing uit in de Gertrudiskathedraal te Utrecht. In zijn lezing "Waarachtige Politiek" reflecteerde hij op de staat van onze democratie:

- Het beeld dat we in een waarheidsarm en gepolariseerd tijdperk leven klopt niet.
- Door alle nadruk op het belang van feiten en waarheid in de politiek verliezen we uit het zicht dat politiek draait om waardenstrijd.
- Een Bijbels waarheidsbegrip helpt om een ideaal voor waarachtige politiek te schetsen, waarin zowel waarheid als waardenstrijd hun plek krijgen.

Een samenvatting van deze lezing werd gepubliceerd in het Nederlands Dagblad.

Groen

Groen is het tijdschrift van het WI en de Bestuurdersvereniging van de ChristenUnie.

Het verschijnt in een oplage van 4350 exemplaren en wordt toegestuurd aan de BV-leden en donateurs van het WI.

In 2023 werden de volgende thema's uitgelicht in Groen:

- 'Het einde van het neoliberalisme' bespreekt of er alternatieven zijn voor het inmiddels breed bekritiseerde neoliberale denken.
- Het nummer over Israël verscheen in juni en biedt een podium voor discussies binnen de ChristenUnie over de invulling van verbondenheid met Israël, zowel politiek als theologisch.
- Door uitval van hoofdredacteur Jan Hoogland verscheen het septembernummer als decembernummer, over het thema postliberalisme. Dit themanummer verkent deze politiek-filosofische stroming, die zowel raakvlakken als grote verschillen met christelijk-sociaal denken kent.

Artikelen

In de media

Maandag-
middagcolumnns

Opinie

Op eigen initiatief of op uitnodiging schrijven medewerkers van het WI met regelmaat artikelen en essays. Jan Hoogland schreef een hoofdstuk in een bundel van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA over de coronacrisis (Een crisis als de coronacrisis wordt door mensen zelf veroorzaakt). Trineke Palm en Laurens Wijmenga schreven allebei een artikel voor Radix, over respectievelijk de EU als veiligheidsgemeenschap en ruimtelijke solidariteit.

Laurens Wijmenga schreef met Stieneke van der Graaf een opiniestuk voor het Algemeen Dagblad en met Matthijs de Vries een opiniestuk voor het Friesch Dagblad in het kader van de studie over regionale solidariteit. Lambert Pasterkamp en Trineke Palm werden geïnterviewd door het Nederlands Dagblad over Duurzame Economie. Ter gelegenheid van de afronding van het werkprogramma schreef Trineke een opiniestuk in Trouw over het belang van dienstbare gemeenschappen om de uitdagingen van globalisering hoopvol tegemoet te treden.

Na de verkiezingsuitslag droeg Trineke Palm bij aan de duiding ervan in verschillende media. Bij Radio 1 sprak zij met Anton de Wit over de toekomst van christelijke politiek. En in een artikel van het Nederlands Dagblad reflecteerde zij op de vraag of het CDA en de ChristenUnie moeten fuseren.

In het Nederlands Dagblad en Trouw verschenen artikelen over het Israël-standpunt van de ChristenUnie, waar Trineke Palm aan bijdroeg. En ze schreef een kort opiniestuk in het Nederlands Dagblad over samenwerking met de PVV (Samenwerking met PVV raakt aan fundamenten van geloofwaardige politiek).

Het WI wil bijdragen aan een debatcultuur die het christelijk-politieke denken verdiept en vernieuwt. Wekelijks publiceert het instituut een 'maandagmiddagcolumn' van gastauteurs op de website. Laurens Wijmenga verzorgt de redactie. We lichten er drie uit. Michiel Plooi pleit voor een radicaal klimaatbeleid op basis van de liberale filosoof Rawls. De meest spraakmakende columns van 2023 verschenen als laatste. Eunice Boer stelt zich teweer tegen doorgesloten "wokisme" waarop Marijke Boekooij reageert met een column over "het wokespook."

Regionale
Solidariteit

Duurzame
Economie

Globalisering

Gespreksavond
'75 jaar Israël'

Digitalisering

Gastoptredens

Bijeenkomsten

In 2023 organiseerde het WI verschillende bijeenkomsten:

- De publicatie van Regionale Solidariteit werd gepresenteerd tijdens de Open Dag van de ChristenUnie in Den Haag, als onderdeel van de kick-off van de campagne voor de Provinciale Staten. Ook werd er een bijeenkomst georganiseerd met de themanetwerken Platteland, Natuur en Landbouw, en Wonen & Ruimte over deze publicatie.
- De publicatie Duurzame Economie werd gepresenteerd tijdens een bijeenkomst die werd georganiseerd met het Duurzaamheidsnetwerk bij het bedrijf Groenpand in Utrecht. Liesbeth Rijdsdijk verzorgde de openingslezing.
- Op 15 september werd een bijeenkomst georganiseerd bij de Theologische Universiteit Kampen/Utrecht om te reflecteren op de opbrengst van het werkprogramma 'tussen hoop en vrees; recht doen in tijden van globalisering', met Eveline van Leeuwen en Roel Kuiper.
- Voortbouwend op het Groen-nummer over Israël werd een gespreksavond georganiseerd in de Observant (Amersfoort) waaraan Joan Bonhof, Wilma Wolswinkel, Andrew Tucker, Antrude Oudman en Don Ceder als tafelgasten een bijdrage leverden.

Daarnaast organiseerde het WI in samenwerking met de Bestuurdersvereniging een sessie voor raadsleden bij het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering in Apeldoorn om te oefenen met concrete en bestaande digitaliseringsvraagstukken voor gemeenten. Ook organiseerde het WI verschillende workshops tijdens ChristenUnie-congressen, over deugden voor goed bestuur, ruimtelijke solidariteit en de rol van de regio.

Laurens Wijmenga verzorgde lezingen over de multiculturele samenleving (Evangelische Hogeschool), gezinsbeleid (ChristenUnie Aalten) en over ruimtelijke solidariteit (CFSR Nijmegen, Provinciale Unie Overijssel). Trineke Palm gaf verschillende lezingen over christelijke politiek (Evangelische Hogeschool, ChristenUnie Zwolle, Woord & Daad, VU Migration Seminary) en geloof, politiek en wetenschap (Crux Utrecht/Delft). Ook werd Trineke gevraagd voor een bijdrage bij bijeenkomsten over Europese veiligheid (Universiteit Leiden, Ethos, Stichting Christelijke Filosofie), migratie (Rooted Utrecht) en religie & conflict (summerschool Prisma).

Opleiding

Fellows

Samen met het Opleidingscentrum en Perspectief, ChristenUnie-jongeren, organiseert het WI een fellows-talentedprogramma over de traditie en actualiteit van het christelijk-sociaal denken. Laurens Wijmenga coördineerde het programma. Het thema was 'Waardenvast: achterhoedegevecht of hart van christelijke politiek?'

Masterclass

Het Opleidingscentrum organiseert jaarlijks een Masterclass Christelijk-Sociaal Denken en Doen. Het WI dacht inhoudelijk mee bij de invulling, verzorgde verschillende avonden, adviseerde cursisten, en jureerde bij de afsluitende bijeenkomst.

De Leeskamer

Onder de bezielende leiding van Rik Huigenbos zijn er vier boeken gelezen en besproken in De Leeskamer. De eerste drie avonden ontmoetten de lezers elkaar digitaal. De laatste boekbespreking van dit jaar vond plaats op het partijbureau in Amersfoort. De boeken op de leeslijst:

- Neoliberalisme, een Nederlandse geschiedenis van Bram Mellink en Merijn Oudenampsen
- Doe zelf normaal van Maxim Februari
- Ik werk al (Ik krijg er alleen niet voor betaald) van Lynn Berger
- Staan in de wereld van nu van Jacques Ellul, met vertaler Frank Mulder

Communicatie & Fondsenwerving

Donateurs

Het WI kan als wetenschappelijk bureau van een relatief kleine partij veel werk verzetten dankzij de bijzondere steun van de donateurs.

	2020	2021	2022	2023
<i>Donateurs per 1 jan.</i>	4.011	3.877	3.917	3714
<i>Bij</i>	46	230	29	52
<i>Af</i>	183	190	232	201
<i>Donateurs per 31 dec.</i>	3.874	3.917	3.714	3565
<i>BV-leden</i>	800	746	786	712
<i>Totaal</i>	4.674	4.663	4500	4274

Nieuwsbrief

Maandelijks verstuurt het WI een nieuwsbrief naar haar donateurs en geïnteresseerden die zich hebben aangemeld voor het ontvangen van de nieuwsbrief, totaal zijn dit 5.599 ontvangers. In 2023 werden er 10 reguliere nieuwsbrieven en 3 mailings met een uitnodiging voor een bijeenkomst verstuurd. In de toon en boodschap van de nieuwsbrief is er onderscheid gemaakt tussen ontvangers die wel donateur (2.154) zijn en ontvangers die dat niet zijn (3.179). Dit biedt de mogelijkheid om niet-donateurs actiever op te roepen hun betrokkenheid uit te breiden naar financiële steun.

Sociale media

Op sociale media ligt de focus van WI op LinkedIn, daarnaast zijn er kanalen op X, Facebook en Instagram.

 <i>Volgers sociale media</i>	2020	2021	2022	2023
<i>LinkedIn</i>	470	640	780	1.052
<i>Facebook</i>	830	840	847	854
<i>Twitter</i>	1.720	1.900	1.950	1.974
<i>Instagram</i>				460
<i>YouTube</i>	60	110	120	121

Fondsenwerving

Vanuit de constatering dat het grootste potentieel voor aanwas van nieuwe donateurs ligt in de groep ChristenUnie-leden, is er gezocht naar manieren om meer naamsbekendheid onder deze doelgroep te verwerven. In 2023 is er meer samenwerking gezocht met de afdeling communicatie van de ChristenUnie. Dit resulteerde onder andere in presentie in het CU-magazine met een samenvatting van de Groenlezing en een oproep om het WI te steunen.

In het decembernummer van Groen is een oproep gedaan het donateursbedrag te verhogen.

De aanwas is beperkt en aantal opzeggingen substantieel (o.a. door afname betrokkenheid en financiële redenen). Er is dit jaar geen grootschalige wervingsactie uitgevoerd. Door verschillende nieuwsbrieflezers te onderscheiden en een oproep voor steun te doen in eigen media en die van de ChristenUnie, is een eerste stap gezet waarbij fondsenwerving en de relatie met de donateurs een meer integraal onderdeel wordt van de communicatie. Op basis hiervan kunnen in de toekomst meer gerichte wervingsacties worden opgezet.

Samenwerking

Om het christelijk-sociale denken te laten landen in de ChristenUnie werken we nauw samen met de verschillende geledingen: via vaste overlegmomenten en door, waar mogelijk, in te spelen op ad hoc verzoeken.

De directeur van het WI is vaste adviseur van het Landelijk Bestuur. Maandelijks vindt overleg plaats tussen de directeur van het WI en het partijbureau. Ook rondom de organisatie van opleidingen is er regelmatig contact – Laurens Wijmenga is fungeert hiervoor als aanspreekpunt. Het WI heeft capaciteit beschikbaar gesteld voor de verkiezingsprogrammacommissie voor het Europees Parlement, de Tweede Kamer en de evaluatiecommissie van de Tweede Kamer verkiezingen.

Het WI heeft dit jaar positieve ervaringen opgedaan met de organisatie van bijeenkomsten in samenwerking met verschillende partijnetwerken. Het WI werkt ook samen met de Commissie Partijvisie die wordt ondersteund door onderzoekssecretaris Gerben Bosscha. Tijdens een hei-dag die werd georganiseerd door de commissie gaf Trineke Palm, vooruitlopend op het nieuwe werkprogramma, een korte presentatie over dienstbare democratie.

De Bestuurdersvereniging van de ChristenUnie (BV) en het WI geven gezamenlijk het blad Groen uit. Maandelijks vindt overleg plaats tussen de directeur van het WI en de coördinator van de BV. Hoogtepunt van de samenwerking dit jaar was de inspiratiesessie Digitalisering.

Met regelmaat vindt overleg plaats met de Tweede Kamerfractie. De directeur van het WI bezoekt maandelijks een fractieoverleg.

Voor het WI is de Eerste Kamerfractie een natuurlijke gesprekspartner, in het zoeken van reflectie op de politiek. De directeur van het WI bezoekt ieder half jaar een vergadering van de senaatsfractie.

Regelmatig is er informeel contact tussen het WI, Perspectief en de denktank van Perspectief. Perspectief levert een actieve inhoudelijke bijdrage aan de Fellowscursus. Een hoogtepunt van de samenwerking dit jaar was de avond die Perspectief organiseerde over de “alternatieve canon” (met denkers als Martin Luther King en Jacques Ellul), waarin Trineke Palm (samen met Eric Holterhues en Pieter Dirk Dekker) door denktankleden Ruben Ros en Marije Huisman werd bevraagd op de blinde vlekken in het christelijk-sociale denken.

Landelijk
Bestuur en
Partijbureau

Bestuurders-
vereniging
ChristenUnie

Tweede Kamer-
fractie

Eerste Kamer

Perspectief,
ChristenUnie
Jongeren

Internationaal

**Wetenschap-
pelijke bureau's**

In een tijd van globale verbondenheid is het internationale perspectief voor het WI van belang. Er zijn goede contacten met de fractie in het Europees Parlement.

Contacten wetenschappelijke bureaus

Er is goed en regelmatig contact met de WI's van de SGP en het CDA, zoals o.a. blijkt uit het gezamenlijke optreden bij CFSR Leiden. Rondom het thema energietransitie zochten we de samenwerking met het WI van Volt. Dirk-Jan van Vliet (WI D66) schreef een artikel voor Groen: 'Liberalisme is je beste vriend, ChristenUnie!' En Trineke Palm werkte mee aan een interview over degrowth en geopolitiek voor het blad De Helling (WI Groen Links).

Bijlage 1: Financieel jaarrapport 2023

Opmerking: de definitieve ondertekening van het financieel jaarrapport 2023 vind plaats tijdens de vergadering van het curatorium (bestuur) van de Mr. G. Groen van Prinstererstichting op 27 mei 2024.

**FINANCIEEL JAARRAPPORT 2023
MR. G. GROEN VAN PRINSTERERSTICHTING
AMERSFOORT**

INHOUDSOPGAVE

Balans per 31 december 2023	3
Staat van baten en lasten 2023	4
Grondslagen voor de waardering	5
Toelichting balans per 31 december 2023	6
Toelichting staat van baten en lasten 2023	8
Handtekeningenpagina Curatorium	10

Balans per 31 december 2023

ACTIVA				PASSIVA			
31-12-2023		31-12-2022		31-12-2023		31-12-2022	
€	€	€	€	€	€	€	€
VLOTTENDE ACTIVA				EIGEN VERMOGEN			
Vorraden		2.450	1.100	Algemene reserve	167.964	181.553	
Vorderingen				Voorziening langdurig zieken	13.740	-	
Debiteuren	11	-	-			13.740	-
Rijkssubsidie	58.752	53.127	53.127	Overige schulden			
Overige vorderingen	2.331	8.785	8.785	Rekeningcourant-verhoudingen	2.405	-	
		61.094	61.912	Crediteuren	975	151	
Liquide middelen		174.792	142.567	Loonbelasting	24.648	8.607	
				Reserve vakantiegeld- en dagen	21.689	11.947	
				Reserve eindejaarsuitkering	1.866	1.695	
				Vooruitontvangen bedragen	4.200	1.500	
				Overige schulden	848	126	
						56.631	24.026
		<u>238.335</u>	<u>205.579</u>		<u>238.335</u>	<u>205.579</u>	

TOELICHTING ALGEMEEN

Tenaamstelling: Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie, de 'Mr. G. Groen van Prinstererstichting', KvK 32084387. Het WI is gevestigd op de Piet Mondriaanlaan 48 3812 GV te Amersfoort. Rechtsvorm: Stichting. Website: <https://wi.christenunie.nl/>

Doelstelling : Het tot verdere ontwikkeling brengen van het christelijk denken over staat en samenleving, met inachtneming van hetgeen daarover in de traditie van het gereformeerd protestantisme naar voren is gebracht.

Vergelijkende cijfers voorgaand boekjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande jaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine-organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING

Algemeen

Voorzover niet anders is vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

Materiële en Immateriële vaste activa

Vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. En indien van toepassing bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden op lineaire basis berekend aan de hand van de geschatte economische levensduur van de activa.

Voorraden boeken

De voorraden worden gewaardeerd op inkoopprijs. Voor incurante voorraden is een bedrag gecorrigeerd op de voorraden.

Voorziening langdurig zieken

De voorzieningen vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt, tegen de contante waarde, gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op de balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Vorderingen

Handelsdebiteuren worden gewaardeerd op basis van nominale waarde minus een voorziening voor oninbaarheid. Deze voorziening wordt individueel bepaald.

De vorderingen wegens contributies, abonnementen en donaties zijn gesteld op de te ontvangen gelden van leden, abonnees en donateurs, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid. Deze voorziening is individueel bepaald.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Winsten worden verantwoord als ze zijn gerealiseerd, verliezen als ze voorzienbaar zijn.

Baten

De baten betreffen de over het boekjaar toegekende subsidie en gefactureerde contributie opbrengsten.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Vorraden		
Boeken en publicaties	<u>2.450</u>	<u>1.100</u>
	<u>2.450</u>	<u>1.100</u>
Subsidie		
De nog te ontvangen subsidie over 2023 is als vordering opgenomen op de balans.		
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen bedragen	-	267
Vooruitbetaalde kosten	29	29
Rekeningcourant ChristenUnie	-	8.462
Rente Rabobank	<u>2.302</u>	<u>28</u>
	<u>2.331</u>	<u>8.785</u>
Liquide middelen		
Rabobank rekening-courant	10.792	42.566
Rabobank spaarrekening	<u>164.000</u>	<u>100.000</u>
	<u>174.792</u>	<u>142.566</u>
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	181.553	218.096
Resultaat (tekort)	<u>13.589-</u>	<u>36.543-</u>
Saldo per 31 december	<u>167.964</u>	<u>181.553</u>
Korte toelichting op Algemene Reserve		
De algemene reserve is gevormd als weerstandsvermogen voor de organisatie. Om eventuele negatieve resultaten op te kunnen vangen. De gewenste omvang van de algemene reserve bedraagt € 100.000.		
Vooruitontvangen bedragen		
Deelnemersbijdragen Fellows 2024	<u>4.200</u>	<u>1.500</u>
Overige kortlopende schulden		
Bank- en reiskosten	<u>848</u>	<u>126</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

De stichting heeft een overeenkomst gesloten met de ChristenUnie tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten (KVGR) alsmede een Koepelovereenkomst. De stichting heeft zich verplicht tot het betalen van € 59.825 in 2023. Voor 2024 is een bedrag van € 64.762 begroot. In deze overeenkomst is mede begrepen de contributie-inning en de volledige financiële en ledenadministratie. Eveneens wordt een evenredig deel van de huur-, huisvestings-, en bureaunkosten doorbelast.

De ChristenUnie is met alle geledingen per 1 januari 2023 verhuisd naar een ander pand. Vanaf 2023 draagt het WI conform de KVGR regeling procentueel bij aan de investeringen van de ChristenUnie. De ChristenUnie rekent van haar afschrijvingskosten het procentueel afgesproken percentage door aan het WI.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
BATEN		
Giften en donaties		
Donateursbijdrage boekjaar	144.985	151.186
Giften	<u>160</u>	<u>315</u>
	<u>145.145</u>	<u>151.500</u>
Rijkssubsidie		
Ontvangen subsidie	165.034	215.029
Nog te ontvangen subsidie boekjaar	<u>58.752</u>	<u>-</u>
	<u>223.786</u>	<u>215.029</u>
Bijdragen Bestuurdersvereniging		
Ledenbijdrage bestuurders	27.996	28.980
Bijdrage studieblad Groen	<u>14.000</u>	<u>14.000</u>
	<u>41.996</u>	<u>42.980</u>

Subsidie ministerie BZK

Jaarlijks ontvangt de stichting subsidie op basis van de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP). De subsidie wordt toegekend in de vorm van (a) een bedrag per zetel in de Tweede Kamer, (b) een basisbedrag. In januari van het jaar wordt een voorschot van 80% van het maxima aan te vragen bedrag uitgekeerd en in november/december van het volgend jaar volgt de afrekening. De subsidie wordt toegekend aan wetenschappelijk instituten die door een politieke partij zijn aangewezen. De vereniging ChristenUnie heeft de Mr. G. Groen van Prinstererstichting aangewezen als haar Wetenschappelijk Instituut in de zin van de WFPP.

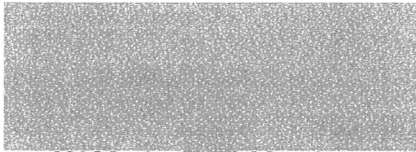
LASTEN

Personeelskosten		
Lonen en salarissen	242.291	235.249
Vakantiegeld/vakantiedagen	25.771	14.862
Sociale lasten	42.364	40.113
Kosten werkgever ouderschapsverlof	2.172	1.356
Pensioenlasten	13.694	12.165
Kosten vrije ruimte	620	977
Reiskosten	9.737	6.106
Onkostenvergoeding	3.657	3.067
WIA verzekering	2.930	2.153
Werving en selectie	-	1.658
Jubilea en geschenken	422	2.756
Vrijwilligers	859	551
Kosten dotatie voorziening langdurig zieken	13.740	-
Doorbelaste kosten medewerkers	9.900-	-
Heidagen	291	-
Overige personeelskosten (interim dir.)	<u>1.380</u>	<u>52.968</u>
	<u>350.028</u>	<u>373.980</u>
Het gemiddeld aantal medewerkers (FTE) over het boekjaar: Exclusief stagiair(es).	3,8	3,6

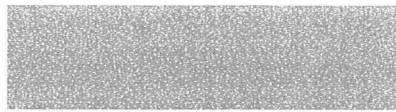
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Kantoorkosten		
Drukwerk	489	289
Bankkosten	2.134	1.938
Kantinekosten	124	-
	<u>2.747</u>	<u>2.227</u>
Projecten		
Welvaartsverdeling	8.759	902
Debatten GROEN	271	39
Duurzaamheid	7.839	753
Kerndocumenten	-	11.237
Christen en Politiek	-	545
Groen van Prinstererlezing	6.004	-
Globalisering	1.318	-
Digitalisering	2.832	258
Debatevents	62	11
Deugdelijke overheid	-	13.677
Podcast	148	139
Overigen	84	-
	<u>27.317</u>	<u>27.561</u>
Kosten Fellows		
Fellows	<u>3.338</u>	<u>4.001</u>
Studieblad Groen		
Drukkosten	26.459	35.348
Portokosten	14.150	12.619
Opmaak en overige kosten	15.009	22.833
	<u>55.617</u>	<u>70.800</u>
Studiekosten		
Studiekosten	-	3.630
Kosten externe bijeenkomsten	465	478
Aanschaf boeken	80	338
Abonnementen	1.574	1.276
	<u>2.118</u>	<u>5.722</u>
Huisstijl en promotiekosten		
Huisstijl (vernieuwing website) en advertentiekosten	200	100
Overige promotiekosten	295	-
Giften & sponsoring	100	4.126
	<u>595</u>	<u>4.226</u>

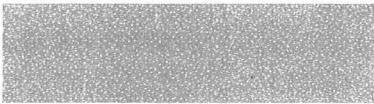
Vastgesteld door het Curatorium 27 mei 2024, te Amersfoort

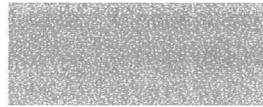
W.M. de J. Msc (voorzitter)

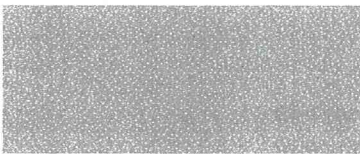
Dr. M. Treurniet (penningmeester)

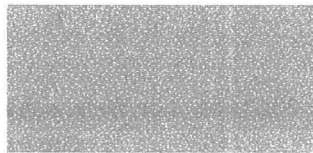
Dr. S.J.M. Sierksma-Agteres (vice voorzitter)

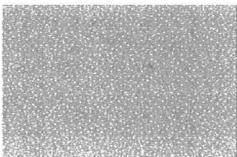
Dr. A. van der Horst

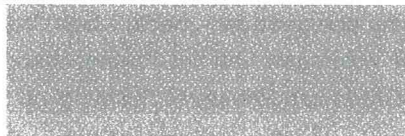
Dr. W.H. Dekker

Dhr. T. Visser

Mevr. A.E. Roor

Dhr. C. van den Broeke

Gevolmachtigde:

Mevr. T.P. Palm

Adviseurs curatorium:

Dhr. P.A. Grinwis, namens de Tweede Kamerfractie

Mevr. S.J.W. Hoepel - namens Perspectief

Dhr. F.W. J. Holterhues, namens de Eerste Kamerfractie

Dhr. M.C.A. Klein, namens de Bestuurdersvereniging

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie,
'Mr. G. Groen van Prinsterer Stichting'

Maarsbergseweg 20
3956 KW Leersum
Postbus 1
3956 ZR Leersum

T (0343) 41 59 40
leersum@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie, 'Mr. G. Groen van Prinsterer Stichting' te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie, 'Mr. G. Groen van Prinsterer Stichting' op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de winst- en verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie, 'Mr. G. Groen van Prinsterer Stichting' zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en

omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leersum, 25 april 2024

Van Ree Accountants

Digitaal ondertekend met Hix door

Registeraccountant

JAAERVERSLAG

PERSPECTIEF / JAAR 2023

Perspectief
ChristenUnie-jongeren

BESTUURSLEDEN

OVERZICHT BESTUURSLEDEN 2023

Januari 2023 – juni 2023

Voorzitter	Jens Mostert
Secretaris	Nathánaël Post
Penningmeester	Arjen Breeman
Bestuurslid politiek	Nathan Kramer
Bestuurslid internationaal	Annelle van der Wel
Bestuurslid opleiding	Bart Bolhuis
Bestuurslid lokaal & leden	Evelijn Zandberg

Juni 2023 – november 2023

Voorzitter	Nathánaël Post
Secretaris	Jerke Setz
Penningmeester	Pieter van Daalen
Bestuurslid politiek	Evelijn Zandberg
Bestuurslid internationaal	Willem Holdijk
Bestuurslid opleiding	Emily Timmer
Bestuurslid lokaal & leden	Kylian Luik

December 2023

Voorzitter ad interim	Emily Timmer
Secretaris	Jerke Setz
Penningmeester	Pieter van Daalen
Bestuurslid politiek	Evelijn Zandberg
Bestuurslid internationaal	Willem Holdijk
Bestuurslid opleiding	Emily Timmer
Bestuurslid lokaal & leden	Kylian Luik

VOORZITTER

CHRISTENUNIE

De voorzitter is dit jaar om de week op de fractievergadering geweest, waar mogelijk. Ook andere bestuursleden, met name bestuurslid Politieke en Internationaal zijn ook bij de fractievergaderingen geweest. In deze vergaderingen kon Perspectief aar input laten horen, wat meerdere malen ook tot ander stemgedrag of moties heeft geleid, zoals de motie 'Jongeren aan de formatietafel'.

Daarnaast nam de voorzitter ook deel aan de commissie partijvisie halverwege 2023 en was de voorzitter aanwezig bij vergaderingen met het landelijk bestuur.

CONGRES

Er hebben in 2023 een tweetal congressen plaatsgevonden, de Focus-dag en de Kick-off. Deze verliepen goed en hadden ook een hoge opkomst.

MEDIA

Hoewel media niet altijd de beste vriend is geweest, zijn we vaak positief in beeld geweest. Afgelopen jaar is dit voornamelijk

rondom het thema asiel geweest. Hierbij focussen we niet alleen op het ND, maar ook op het RD, AD, de Trouw en de NOS. Ook zijn er verschillende opinies van bestuursleden en werkgroepen geweest die een van deze kranten gehaald hebben.

JONGERENORGANISATIES

Dit jaar zijn bestuursleden bij congressen geweest van SGPJ en CDJA. Daarnaast is er nog steeds een samenwerking voor de leesclub met CDJA en is een activiteit geweest met SGPJ.

BESTUURSZAKEN

Het bestuur is dit jaar overgestapt op één keer per twee weken samenkomen, om zo elkaar vaker te zien. Daarbij wordt ook samen gegeten. Het bestuursweekend is in 2023 helaas verlaat tot december. Waardoor ook de teambuilding later in het jaar plaatsvond.

RAAD VAN ADVIES

Het instellen en zoeken naar leden van de Raad van Advies is uitgesteld naar 2024.

SECRETARIS

LEDENTAL

Peildatum 01.01.2023

Totaal: 1238 leden

Combileden: 1002 | PerspectieF leden: 236
Afgemeld in 2022: 313, waarvan 260
combileden (waarvan 154 leden 30 jaar
zijn geworden) en 53 PerspectieF leden
(waarvan 18 leden 30 jaar zijn geworden)
Nieuwin 2022: 145, waarvan 120 combileden
en 25 PerspectieF leden

Peildatum 01.01.2024

Totaal: 1097 leden

Combileden: 885 | PerspectieF leden: 212
Afgemeld in 2023: 319, waarvan 253
combileden (waarvan 152 leden 30 jaar
zijn geworden) en 66 PerspectieF leden
(waarvan 27 leden 30 jaar zijn geworden)
Nieuwin 2023: 188, waarvan 149 combileden
en 39 PerspectieF leden

POLITIEK

STRUCTUUR

In 2023 is ontdekt dat de werkgroepen en politiek vertegenwoordigers nog niet voldoende gestructureerd zijn. De politiek adviseurs bleken hun positie niet goed te weten en ook de werkgroepen bleken onvolledig geïnformeerd over hun rol binnen de vereniging. In de zomer van 2023 zijn hierom meermaals contacten geweest met de verschillende subafdelingen binnen Perspectief. Afsproken is om de PA's actief te betrekken en mee te nemen in de visievorming. Hiermee is in het najaar gestart waardoor PA's een actievere positie hebben gekregen. Ook met de Denktank is contact geweest om hen meer te onderscheiden van de huidige groep PA's. Ingezet is om de Denktank meer te positioneren op de (middel)lange termijn. Zij sluiten vanaf 2024 aan bij de werkgroepen en zoeken samen naar overeenkomsten. Ondertussen zijn de werkgroepen lange tijd radeloos geweest, waarbij er onduidelijkheid was over de precieze activiteiten. In zomer 2023 is er vanuit leden het signaal gekomen dat er behoefte was aan een werkgroep 'Asiel en migratie', deze is toen opgericht. Voor 2024 zijn afspraken gemaakt om als vertegenwoordigers uit elke werkgroep samen te komen om te bezinnen over waar nu de behoefte ligt en in welke vorm de werkgroepen gereactiveerd moeten worden. Hier gaat de komende periode verder over worden georiënteerd.

CAMPAGNE

In de zomer van 2023 kwam het bericht dat het kabinet was gevallen. Per direct moest er een campagneteam worden opgetuigd en een campagne worden opgezet. Perspectief heeft ervoor gekozen een zelfstandig campagneteam op te zetten en eigen speerpunten te formuleren. De tweede campagne van '23 is gericht geweest op 'klimaat, asiel en bestaanszekerheid'. Deze speerpunten kwamen overeen met de wensen van de Perspectief-kandidaten. Binnen Perspectief is er een campagneteam opgezet waarbij geleid is op de lokale afdelingen en expertiseonderwerpen. Met dit team zijn de grote lijnen afgesteld, waarbij op overige leden het beroep is gedaan via social media en lokaal mee te helpen aan de campagne. In 2024 volgt nog een activiteit met de kandidaten en het campagneteam om de gedane arbeid weltevreden af te ronden.

STREEKTALENMANIFEST

Bestuurslid Politiek is naast de campagnestrijd ook inhoudelijk bezig geweest. Een voorbeeld hierbij is het streektalenmanifest dat is gepubliceerd. Hierbij zijn de krachten gebundeld met andere PJO's en is een gezamenlijk mooi manifest neergezet. In najaar 2023 is dit manifest openlijk gepresenteerd in Assen waarbij de toezegging is gedaan dat de strijd nog niet gestreden is. Zoals Bestuurslid Politiek het in haar speech

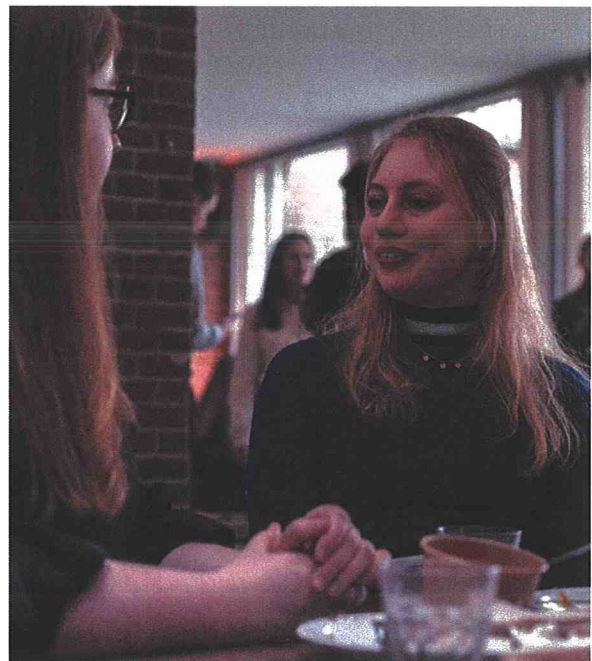
verwoorde 'Help mij mijn grootouders te verstaan'. Sindsdien hebben diverse leden voortgebouwd op het manifest en is een lokale ChristenUnie-voorman hiervoor zelfs op de radio geweest.

PROSTITUTIE

Op de Kick-off is een motie ingestemd waarbij PerspectieF elk jaar een activiteit met SGPJ organiseert. Overigens is deze motie andersom niet aangenomen bij het SGPJ-congres, maar Bestuurslid Politiek dacht zich eens van haar beste kant te laten zien en gezamenlijk een activiteit te gaan organiseren. PerspectieF wilde graag een thema-avond over prostitutie organiseren, omdat er te vaak alleen over en niet met wordt gepraat. Deze avond vindt plaats in januari 2024, maar kent een lange aanloop. In 2024 wil het ondergenoemde bestuurslid hier nog meer mee gaan doen en meer avonden over organiseren. Hierbij wordt deze eerste avond een oriënterende bewustwordingsavond.

OVERIG

Er is natuurlijk van alles gebeurd in 2023. Meer dan in dit jaarverslag te benoemen is. Zo zijn er activiteiten met werkgroepen geweest, zijn er moties geplakt, zijn er werkgroepavonden geweest, is er veel vergaderd en gepubliceerd. In dit jaarverslag worden de grote langlopende projecten genoemd en kan er in mindere mate ingegaan worden op de details. Desondanks is het Bestuurslid Politiek erg blij met de gedane arbeid en inzet, en kijkt zij uit naar een hoopvol 2024.

OPLEIDING

TRAINING

Talentenklas

De talentenklas is in het eerste halfjaar van 2023 weer afgerond. Deze talentenklas is afgerond met 15 aantal deelnemers. Gezien de landelijke verkiezingen is de nieuwe talentenklas nog in de maak en zal deze gedurende 2024 plaatsvinden.

Fellows-programma

Het bestuurslid Opleiding heeft meegeholpen met de coördinatie van het Fellows-Programma in 2023. Eind 2023 is ook de coördinatie voor 2024 weer gestart, waarbij de samenwerkingen met het WI goed verlopen. Er zijn 17 deelnemers gevonden waarvan ongeveer 1/3 PerspectieF lid is.

Trainingskamp

De ambitie was om in het eerste halfjaar een trainingskamp te organiseren, deze is toen echter niet doorgedaan. Door gebrek aan commissieleden is deze helaas in het tweede halfjaar niet alsnog opgepakt.

PJO-parlement

Ook afgelopen jaar kon PerspectieF weer meedoen aan het PJO-Parlement. Echter bleek ook na de evaluatie met de PJO's dat er weer minder PJO's wilde deelnemen,

gezien het PJO-Parlement steeds minder representatief is van het daadwerkelijke parlement. Hierbij miste vooral de linkse PJO's. Om het PJO-Parlement toch door te kunnen laten gaan in 2024, is eind 2023 in gesprek met alle PJO's besloten JFvD niet mee te nemen in het PJO-Parlement van 2024. Wel worden gesprekken gestart om te kijken of het vertrouwen tussen alle PJO's weer hersteld kan worden, om hopelijk een toekomstig PJO-Parlement te hebben met alle PJO's. Voor nu betekent dit dat we komend jaar mee kunnen doen met 14 deelnemers en we ook een griffier mogen aanleveren namens PerspectieF.

Overig

Gezien de landelijke verkiezingen is er nog weinig tijd geweest voor trainingsactiviteiten in het tweede halfjaar. Wel is er in samenwerking met bestuurslid Politiek en de congrescommissie tijdens het congres een gesprek gevoerd over actievoeren en protesteren. Om hier vervolg aan te geven worden in 2024 twee vervolgvormen georganiseerd, die leden ook vooral willen informeren om hen zo te helpen hun mening te vormen.

TALENTMANAGEMENT

Samenwerking opleidingscoördinator en talentmanager

Ook afgelopen jaar is er weer contact geweest met de opleidingscoördinator en de talentmanager van de ChristenUnie. Deze contacten worden goed onderhouden. Zo helpen zij PerspectieF met sprekers en trainingen en kunnen wij leden doorgeven aan hen die graag actief willen worden voor de ChristenUnie.

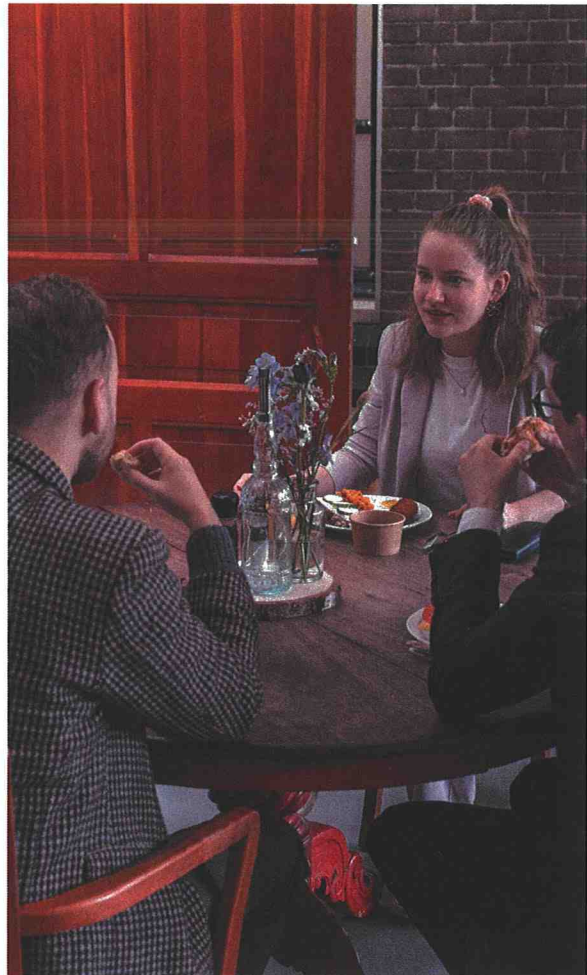
TEVENS

Leesclub

Ook afgelopen jaar heeft bestuurslid Opleiding gefaciliteerd voor de leesclub. Zo maken zij gebruik van het partijbureau en krijgen ze een kleine financiële bijdrage, dit wordt ook komend jaar hervat.

Podcast

2023 was ook de start van de podcast van PerspectieF onder bestuur Mostert. Deze werd onderhouden door Bestuurslid Opleiding. Ook de tweede helft van 2023 is de podcast doorgezet onder een nieuwe naam die meerdere jaren mee kan gaan. Deze wordt ook in 2024 weer opgepakt.

LOKAAL EN LEDEN

In het afgelopen jaar heeft het bestuurslid Lokaal en Leden zich ingezet voor het versterken van de banden binnen onze organisatie en het vergroten van betrokkenheid op lokaal niveau. Het jaar stond in het teken van ontmoeting en activiteiten die de verbondenheid tussen leden hebben versterkt.

SAMENKOMEN

Een belangrijk aspect van onze inspanningen was het organiseren van diverse evenementen, zoals de actieve leden borrel, lokale afdelingsborrels, deelname aan festivals en uiteraard de inspirerende kick-off. Deze initiatieven waren bedoeld om leden de kans te geven elkaar beter te leren kennen en de lokale dynamiek te versterken. We erkennen dat sommige lokale afdelingen al zeer actief zijn, terwijl andere nog groeipotentieel hebben. Daarom doen we een warme oproep aan alle leden die actief willen bijdragen op lokaal niveau om zich aan te sluiten en hun enthousiasme te delen.

VERKIEZINGEN

Afgelopen jaar waren we actief betrokken bij verkiezingscampagnes, met een sterke aanwezigheid op diverse locaties. Lokale afdelingen hebben zelfstandig projecten georganiseerd, variërend van informatieve bijeenkomsten tot creatieve campagnes. Een opvallend moment was de Perspectief Verkiezingsaftrap in Stadskanaal, met een wandeltocht tussen Emmen en Stadskanaal voor de Nedersaksenlijn en OV. Dit toonde niet alleen onze steun voor de Nedersaksenlijn maar ook onze betrokkenheid voor regio en ommeland.

Deze verkiezingsperiode benadrukte niet alleen onze politieke betrokkenheid, maar toonde ook aan dat we op lokaal niveau effectieve acties kunnen ondernemen. We blijven vastbesloten om de kracht van lokale betrokkenheid in de komende jaren te benutten.

NIEUWE PROJECTEN

Daarnaast zijn we trots om twee nieuwe meerjarige projecten te introduceren: “De Unie” en “MBO.”

“De Unie” richt zich op het samenbrengen van diverse christelijke stromingen, met als doel dat iedereen zich gehoord voelt. Dit project zal dienen als een platform voor inclusiviteit en dialoog binnen onze organisatie. Aanvullend hierop hebben we “MBO” gelanceerd, waarbij we ons specifiek willen inzetten voor representatie en betrokkenheid van (nieuwe) leden die MBO-studenten zijn. Tot nu toe hebben we tijdens de verkiezingen op verschillende MBO’s gestaan en we streven ernaar dit in de toekomst verder uit te breiden.

SAMENWERKEN MET DE CHRISTENUNIE

Het jaar 2024 heeft ook voortgebouwd op de vruchtbare samenwerking met de ChristenUnie, zoals eerder beschreven in ons vorige jaarverslag. We hebben gezamenlijk georganiseerd en hebben het voornemen om deze samenwerking in de toekomst te blijven versterken. Lokaal en Leden kijkt vol vertrouwen uit naar een nieuw jaar waarin we de banden tussen leden verder kunnen verdiepen en onze lokale afdelingen kunnen laten bloeien.

FINANCIEEL JAARRAPPORT 2023

Perspectief
ChristenUnie-jongeren

AMERSFOORT

INHOUDSOPGAVE

Algemeen	3
Balans per 31 december 2023	4
Staat van baten en lasten 2023	5
Grondslagen voor waardering	6
Toelichting op de balans per 31 december 2023	7
Toelichting op de staat van baten en lasten 2023	8
Overige gegevens	9

ALGEMEEN

Aantal subsidiabele leden

Als basis voor de subsidieafrekening tellen alle leden die op peildatum 1 januari 2023 tussen 14 en 27 jaren oud waren, die op de peildatum stonden ingeschreven als lid en die jaarlijks € 5 of meer contributie hebben betaald. Dit aantal is 818 (2022: 978).

Aantal gefactureerde leden

Gedurende het jaar 2023 is er voor 1.391 leden (2022 1.306) contributie gefactureerd. Dit zijn 1.123 Combi- en 268 Perspectief-leden.

BESTUUR

Artikel 9 lid 2: Het bestuur bestaat uit ten minst vijf personen, waaronder een voorzitter, een secretaris en een penningmeester

ONDERTEKENING

In artikel 13 lid 3 van de statuten van de vereniging is bepaald dat alle bestuurders de jaarrekening dienen te ondertekenen. De uitvoering van de statutaire bepaling is hieronder vormgegeven. De bestuursleden zijn genoemd op alfabetische volgorde van achternaam.

Naam:

Pieter van Daalen

Penningmeester

Willem Holdijk

Bestuurslid Internationaal

Kylian Luik

Bestuurslid Lokaal en Leden

Jerke Setz

Secretaris ad interim

Emily Timmer

Bestuurslid Opleiding

Emily Timmer

Voorzitter ad interim

Evelijn Zandberg

Bestuurslid Politiek

Balans per 31 december 2023 (na voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2023		31-12-2022		PASSIVA	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€		€	€	€	€
VASTE ACTIVA					EIGEN VERMOGEN				
Materiële vaste activa	-		-		Algemene reserve		118.916		108.020
Immateriële activa	-		-						
VLOTTENDE ACTIVA					SCHULDEN OP KORTE TERMIJN				
Vorderingen					Crediteuren		1.984		1.026
Debiteuren	-		-		Nog te betalen bedragen		948		964
Vooruitbetaald / Nog te ontvangen	1.329		13						
Rekeningcourant verhoudingen	11.705		17.488						
Rijkssubsidie	19.551		12.838				2.932		1.990
		32.585		30.339					
Liquide middelen		89.263		79.671					
		<u>121.848</u>		<u>110.010</u>			<u>121.848</u>		<u>110.010</u>

Staat van Baten en Lasten 2023

	Expl.2023	Begr.2023	Expl.2022
	€	€	€
BATEN			
Contributies PpF- leden	3.065	3.500	3.518
Contributies Combi leden	12.571	13.200	14.213
Contributies voorgaande jaren	-	-	28
Subsidie ministerie BZK	61.429	50.000	59.837
Donateurs en giften	27.554	27.750	36.276
Abonnementen Perspex	270	300	300
Deelnemersbijdragen	2.551	2.500	915
Advertenties Perspex	800	1.000	600
Rente	1.141	-	13
Gift in natura	366	-	-
Nagekomen baten	111	-	-
subtotaal baten	109.858	98.250	115.700
Totaal Generaal	109.858	98.250	115.700

	Expl.2023	Begr.2023	Expl.2022
	€	€	€
LASTEN			
Bestuurskosten	10.968	9.100	9.947
Doorbelaasting partijbureau	21.537	21.500	21.884
Medewerkers	10.402	9.700	18.210
Ondersteunend	7.788	6.500	6.446
Secretariaat	289	400	91
Politieke activiteiten	5.154	9.500	4.389
Lokaal	428	1.500	425
Activiteiten	13.109	12.500	5.873
Verkiezingen	2.846	2.000	949
Opleiding	7.011	5.800	4.656
Communicatie	9.339	10.500	10.120
Projectplan partijbijdr. CU	9.217	8.750	3.084
Afschrijvingskosten	872	1.500	1.855
Nagekomen lasten	-	-	-
subtotaal lasten	98.962	99.250	87.931
<u>Toevoeging / onttrekking</u>			
Algemene Reserve	10.896	1.000-	27.769
Totaal Generaal	109.858	98.250	115.700

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING

Algemeen

Tenaamstelling: Perspectief, ChristenUnie-jongeren, KvK 32082319. Per 1-1-2023 is zij gevestigd op de Piet Mondriaanlaan 48 3812 GV in Amersfoort. Rechtsvorm: Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid. Website Perspectief: <http://www.perspectief.nu>

Voorzover niet anders is vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen worden op lineaire basis berekend aan de hand van de geschatte economische levensduur van de activa.

Bij de afschrijving is o.a. rekening gehouden met het feit dat de huur van het Partijbureau per 31-12-2022 afliep en is daarom volledig afgeschreven. Per 1-1-2023 is Perspectief met de ChristenUnie meegegaan naar de nieuwe locatie op de Piet Mondriaanlaan.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Winsten worden verantwoord als ze zijn gerealiseerd, verliezen als ze voorzienbaar zijn.

VERGELIJKENDE CIJFERS

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Vooruitbetaald / Nog te ontvangen		
Te ontvangen rente en overige	1.141	13
Vooruitbetaalde bedragen	<u>188</u>	<u>-</u>
	<u>1.329</u>	<u>13</u>
Liquide middelen		
Rabobank rekening-courant	263	29.582
Rabobank spaarrekening	89.000	50.000
SNS Bank Meersparen	<u>-</u>	<u>89</u>
	<u>89.263</u>	<u>79.671</u>
Algemene Reserve		
Saldo per 1 januari	108.020	80.251
Mutatie saldo door resultaatverdeling	<u>10.896</u>	<u>27.769</u>
Saldo per 31 december	<u>118.916</u>	<u>108.020</u>
Kortlopende schulden		
Nog te betalen bedragen		
Loonaangifte	123	265
Reservering vak.geld en eju.	459	442
Reservering vakantiedagen	113	185
Overige (o.a. Bank- en telefoonkosten)	<u>253</u>	<u>72</u>
	<u>948</u>	<u>964</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Gemeenschappelijke kosten

De vereniging heeft een overeenkomst met de ChristenUnie gesloten tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten, betreffende de verdeling van gezamenlijke kosten. De kosten hiervan bedroegen in 2023 € 21.537. Plus ook € 872 aan doorbelaste afschrijvingskosten. Voor 2024 worden soortgelijke bedragen verwacht.

De verdeling van gezamenlijke huisvestingskosten, bureaunkosten en gemeenschappelijke personeelskosten is geregeld in een "Overeenkomst tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten" (KVGR).

De ChristenUnie is met alle geledingen per 1 januari 2023 verhuisd naar een ander pand. M.i.v. 2023 en volgende jaren draagt PerspectieF conform de KVGR regeling procentueel bij aan de afschrijvingskosten van door de ChristenUnie aanschafte materiële activa.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
BATEN		
Subsidie ministerie BZK		
Subsidie	61.195	53.505
Nagekomen subsidie voorgaand boekjaar	234	6.332
	<u>61.429</u>	<u>59.837</u>
Giften		
Donateurs	1.304	1.276
Bijdragen ChristenUnie	26.250	35.000
	<u>27.554</u>	<u>36.276</u>
LASTEN		
Bestuurskosten		
Teambuilding bestuur	2.210	3.242
Reiskosten bestuursleden	4.982	3.842
Telefoonkosten	2.070	1.790
Vrijwilligersvergoedingen en ov. kn.	1.706	1.074
	<u>10.968</u>	<u>9.947</u>
Bureau- en huisvestingskosten		
Doorbelasting partijbureau (KVGR)	<u>21.537</u>	<u>21.884</u>
Medewerker(s)		
Bruto loon medew. Communicatie	7.054	12.243
Sociale lasten	1.708	2.873
Reiskosten	-	142
Pensioenkosten	372	690
Vakantiegeld en eindejaarsuitkering	1.156	2.077
Vakantiedagen	113	185
	<u>10.402</u>	<u>18.210</u>
Het gemiddeld aantal medewerkers (FTE) over het boekjaar (stagiaire(s) niet meegerekend):	0,2	0,4
Ondersteunend		
Accountantscontrole	7.284	6.050
Bankkosten	504	209
Oninbare contributies	-	188
	<u>7.788</u>	<u>6.446</u>
Secretariaat		
Alg. behoeftes secretariaat	79	29
Kantoor materiaal	210	62
	<u>289</u>	<u>91</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2023

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Politieke activiteiten		
Reizen internationaal	1.825	369
Europese organisaties	160	153
Politiek internationaal	351	543
Themanetwerken (en samenwerkingen)	-	419
Coalitie-Y	-	215
Politieke groepen	979	755
Politieke acties	<u>1.839</u>	<u>1.936</u>
	<u>5.154</u>	<u>4.389</u>
Lokaal		
Lokale PpF afdelingen	<u>428</u>	<u>425</u>
	<u>428</u>	<u>425</u>
Activiteiten		
Christelijk Sociaal Congres	-	55
Congressen	11.109	5.672
Borrels	<u>988</u>	<u>146</u>
	<u>13.109</u>	<u>5.873</u>
Verkiezingen		
Verkiezingscampagne PSWS - en TK-2023 /GR-2022	<u>2.846</u>	<u>949</u>
	<u>2.846</u>	<u>949</u>
Opleiding		
Talentenklas	538	1.747
Overige trainingen	3.649	607
Fellowsprogramma	-	639
PJO parlement	<u>2.825</u>	<u>1.663</u>
	<u>7.011</u>	<u>4.656</u>
Communicatie		
Abonnementen communicatie	763	783
Ledenwerving en Promotie	3.185	2.522
Communicatieapparatuur	1.064	970
Kosten website	-	109
Perspex	<u>4.327</u>	<u>5.734</u>
	<u>9.339</u>	<u>10.118</u>
Projectplan partijbijdrage CU	<u>9.217</u>	<u>3.084</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Perspectief, ChristenUnie-jongeren

Maarsbergseweg 20
3956 KW Leersum
Postbus 1
3956 ZR Leersum

T (0343) 41 59 40
leersum@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Vereniging Perspectief, ChristenUnie-jongeren te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Perspectief, ChristenUnie-jongeren op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn Rjk C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de winst- en verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Perspectief, ChristenUnie-jongeren zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en

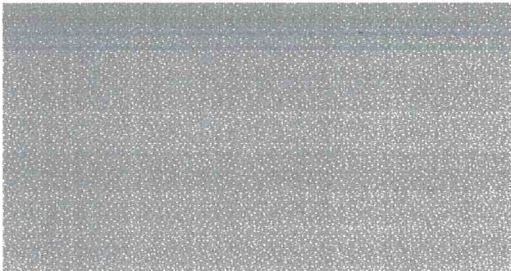
omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leersum, 25 april 2024

Van Ree Accountants

FICDD

Foundation for
International Christian
Democratic Development

Jaarverslag
2023

Inhoud

Bestuursverslag FICDD 2023	3
Algemeen.....	3
De projecten van Matra.....	3
De projecten van Shiraka.....	4
De projecten van Wet Financiering Politieke Partijen.....	5
De projecten van ChristenUnie-Internationaal	5
Algemene ontwikkelingen	5
Bestuur.....	5
Enkelvoudige balans per 31 december 2023 FICDD in Euro (€) (na voorstel resultaatbestemming)	6
Enkelvoudige staat van baten en lasten 2023 FICDD in Euro (€)	7
Grondslagen voor de waardering	10
Algemeen.....	10
Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva	10
Grondslagen voor de resultaatbepaling	10
Vergelijkende cijfers	10
Resultaatbestemming & toelichting op de balans per 31 december 2023 in Euro (€)	11
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	11
Ondertekening namens ChristenUnie	12

Controleverklaring	13
---------------------------------	-----------

Bestuursverslag FICDD 2023

Algemeen

De Foundation for International Christian Democratic Development (FICDD) is de stichting waarin de ChristenUnie haar ondersteunende activiteiten aan zusterorganisaties buiten Nederland onderbrengt. De FICDD wordt gesubsidieerd met:

- De Matra NPPP gelden die door het Ministerie van Buitenlandse Zaken beschikbaar worden gesteld aan deelnemende politieke partijen.
- De subsidie voor de Arabische Regio het 'Shiraka' Programma, ook van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.
- De subsidie vanuit de Wet Financiering Politieke Partijen (WFPP) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Een jaarlijkse bijdrage van ChristenUnie-Internationaal. Deze gelden kunnen ingezet worden voor projecten die niet vallen onder de subsidievoorwaarden van Matra, Shiraka of de WFPP.

De projecten van Matra

Academy for Integrity in Leadership (AIC) - Moldavië

AIC organiseerde een conferentie in Chisinau over het thema 'mogelijke EU-lidmaatschap van Moldavië.' De centrale vraag was: Wat zijn de implicaties van een EU-lidmaatschap en welke rol zouden jonge (christelijke) leiders uit Moldavië en Roemenië moeten nemen? 45 jongeren hebben deelgenomen aan deze conferentie, die bestond uit keynote-speeches en interactieve workshops.

IFES - Servië

IFES organiseert jaarlijks, in samenwerking met Freedom has no price, een conferentie over mensenhandel. In het afgelopen jaar namen 106 studenten en young-professionals deel aan de conferentie en deze vond plaats rond de Europese dag tegen mensenhandel (27-28 oktober) in Novi Sad, Servië.

Het programma bestond uit een paneldiscussie, vijf workshops en een Keynote-spreker. De workshops zijn thematische verdeeld en gericht op de verschillende studierichtingen van de deelnemers. Participanten die weinig kennis hebben over het thema mensenhandel zijn verplicht om een introductieworkshop te volgen, voorafgaand aan de conferentie. Deze workshop werd gegeven door het Rode Kruis Servië.

De FICDD-coördinator heeft de conferentie eind oktober bezocht.

Renewing our Minds – Kroatië/Servië

Renewing our Minds (ROM) is een project van Forum for leadership and reconciliation (FLR) dat we in 2022 zijn gaan ondersteunen en waarmee we zijn doorgegaan in 2023. Dit jaar bestond de zomerschool uit meerdere keynote-sprekers, waaronder ChristenUnie-Tweede Kamerlid Stieneke De Graaf, een aantal groepsdiscussies en een werkbezoek. Er waren vijftig participanten afkomstig uit vrijwel alle landen uit voormalig Joegoslavië (en daarnaast uit landen buiten deze regio).

Het ROM-project heeft tot doel om toekomstige leiders handvatten mee te geven hoe ze bruggen kunnen bouwen in hun gemeenschappen. De aanleiding voor het oprichten van het ROM-project is de complexe verhoudingen die er zijn op de Balkan tussen de verschillende etnische, religieuze en socio-economische groepen.

Christian Change Makers - European Christian Political Youth (ECPYouth)

Het trainingsprogramma van Christian Changemakers is bestemd voor jonge christelijke politici. Het CCM-traject bestond het afgelopen jaar uit drie fysieke trainingen en een drietal digitale cursussen. Het programma bevat theoretische kennis over politieke en maatschappelijke thema's en daarnaast worden de deelnemers getraind op het gebied van debatteren, spreekvaardigheid, campagnevoeren, schrijfvaardigheid en omgang met de media.

Er waren deelnemers uit diverse Europese landen, maar vanuit het Matra-fonds hebben we alleen het gedeelte gefinancierd die betrekking hadden op de participanten die uit de Matra-landen afkomstig zijn.

Ukrainian Student Association (USA) en Foundation for Democracy Assistance (FDA) – Oekraïne

Het afgelopen jaar had FICDD geld begroot voor het ondersteunen van twee projecten in Oekraïne. Doordat de oorlog in Oekraïne voortduurt konden onze potentiële projecten geen doorgang vinden en zodoende hebben we hier geen projecten kunnen financieren. Het betreffende budget is teruggestort naar het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De projecten van Shiraka

Arab Women Today, Jordanië

Arab Women Today (AWT) in Jordanië is een christelijke vrouwenorganisatie, die over het gehele jaar activiteiten heeft ontplooid op het gebied van vrouwenrechten. De organisatie coacht vrouwen, verzorgt leiderschapstrainingen, publiceert artikelen via hun website en produceert een talkshow gericht op vrouwenemancipatie. Ook werken ze samen met andere Jordaanse vrouwenrechten organisaties om ervoor te zorgen dat vrouwen in Jordanië (en de verdere MENA-regio) betere rechtsbescherming genieten.

De organisatie heeft, in navolging van de afgelopen jaren, haar werkzaamheden effectief doorgezet in 2023, wat ertoe heeft geleid dat meer dan duizend Arabische vrouwen trainingen volgden via AWT.

Bright Woman of Today Association - Tunesië

Bright Woman of Today Association (BWTA) heeft het afgelopen jaar cursussen gegeven over mensenrechten, menselijke waardigheid en sociale gerechtigheid en gaf daarnaast empowermenttrainingen.

Twee jaar geleden kende BWTA interne moeilijkheden, waardoor zij onze Jordanees partner (AWT) in de hand hebben genomen om zowel de inhoud als financiële verantwoording te borgen. De samenwerking ging dermate goed dat we deze constructie in 2023 hebben voortgezet.

AWT heeft veel expertise op het gebied van vrouwentrainingen. Zij heeft, in samenwerking met onze contactpersoon in Tunesië, acht trainingssessies verzorgd voor een geselecteerde groep vrouwen uit Marokko, Algerije en Tunesië. Vanwege veiligheidsredenen is de organisatie uitgeweken naar Istanbul, Turkije.

ACCTS Youth Program - Jordanië

In Jordanië heeft ACCTS veel activiteiten ontplooid voor jeugd, waaronder een jeugdconferentie, cursussen, coaching en het versturen van artikelen en videocontent via hun website en social mediakanalen. Al deze activiteiten hebben tot doel om christelijke jongeren vaardigheden mee te geven om in Jordanië ook buiten hun kerkelijke gemeenschappen maatschappelijk betrokken te zijn.

Christian Mind Institute - Egypte

Al jaren sponsort de FICDD de tweeweekse zomerschool van het Christian Mind Institute (CMI) uit Egypte. Doordat de politieke situatie

in Egypte niet veilig genoeg is om deze activiteit in Egypte te houden, is CMI uitgeweken naar Beiroet, Libanon. Dit jaar hebben 22 participanten de conferentie bijgewoond.

De projecten van Wet Financiering Politieke Partijen

Christian Change makers - European Christian Political Youth (ECPYouth)

De algemene kosten kunnen (gedeeltelijk) niet worden gefinancierd uit de Matra-gelden. Daarom ondersteunen we het CCM-traject ook vanuit het WFPP-fonds.

(Bij het hoofdstuk 'Projecten van Matra' staat beschreven wat de inhoud was van het project.)

De projecten van ChristenUnie-Internationaal

301 Revelation - Armenië

Sinds het najaar van 2023 ondersteunen we een groep christelijke Armeniërs die bezig zijn met het oprichten van een christelijke partij die ideologisch dicht bij de ChristenUnie staat. Het is hun doelstelling om mee te gaan doen met de Armeense verkiezingen in 2025. Wij ondersteunen hen door het verlenen van advies, het geven van Engelstalige ChristenUnie-materiaal en door middel van financiële ondersteuning.

Mede door de hulp van de ChristenUnie heeft deze Armeense organisatie al veel kunnen doen in een korte tijd, waaronder het schrijven van een partijprogramma en het verkrijgen van steunbetuigingen, die nodig zijn om een politieke partij te registreren.

Boekvertaling Dienstbare Politiek

Sinds 2021 dragen we bij aan het vertalen naar het Engels van het boek van Roel Kuiper, Dienstbare Politiek. De eerste versie van de vertaling is in 2023 afgerond. In 2024 hopen we de vertaling te kunnen publiceren.

Algemene ontwikkelingen

Anti-fraude beleid

Vanaf 2023 zijn we gaan werken met een aangepast anti-fraude beleid. Het gewijzigde beleid is bedoeld om onze partners duidelijker te informeren wat we van ze verwachten aangaande de verantwoording van de ontvangen gelden. Daarnaast beschrijft het beleid wat partners moeten doen in het geval van fraude en hoe wij daar als FICDD vervolgens op acteren. Partners committeren zich aan dit beleid door het projectcontract te tekenen.

Controleren activiteiten

We hebben het afgelopen jaar meerdere keren (steekproefsgewijs) digitaal en fysiek activiteiten bijgewoond om te bekijken hoe de activiteiten van onze partners zijn uitgevoerd.

Personele ontwikkeling

Sinds juli is Hepke Deelstra de nieuwe FICDD-coördinator, na het vertrek van Lisca van der Eijk in juni.

Bestuur

De leden van het stichtingsbestuur van FICDD zijn ook lid van het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie. Deze zijn vermeld bij de ondertekening van de jaarrekening. De FICDD is gehuisvest in het partijbureau van de ChristenUnie.

Enkelvoudige balans per 31 december 2023 FICDD in Euro (€) (na voorstel resultaatbestemming)

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>		<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Activa			Passiva		
KORTLOPENDE VORDERINGEN			EIGEN VERMOGEN		
Subsidie ministerie BZK en Buza	24.917	21.207	Algemene reserve	<u>3.064</u>	<u>5.187</u>
Nog te ontvangen overigen	<u>492</u>	<u>4</u>		3.064	5.187
	25.409	21.211	SCHULDEN OP KORTE TERMIJN		
Liquide middelen	2.709	1.477	Rekening-courant ChristenUnie	16.301	14.061
			Nog te betalen bedragen	<u>8.753</u>	<u>3.440</u>
				25.054	17.501
	<u>28.118</u>	<u>22.688</u>		<u>28.118</u>	<u>22.688</u>

Enkelvoudige staat van baten en lasten 2023 FICDD in Euro (€)

	<u>Werk. 2023</u>	<u>Begr. 2023</u>	<u>Werk. 2022</u>	
Baten				
Ontvangen subsidie BZK WFPP	67.739	84.673	70.474	
Te ontvangen subsidie BZK WFPP	<u>16.934</u>		<u>17.619</u>	
		84.673		88.093
Ontvangen subsidie Buza NFRP Matra	40.651	33.953	27.829	
Te ontvangen subsidie Buza NFRP Matra	<u>6.603-</u>	<u>-</u>	<u>1.777</u>	
		34.048		29.606
Ontvangen subsidie Buza Shiraka	110.989	116.832	111.740	
Te ontvangen subsidie Buza Shiraka	<u>5.843</u>	<u>-</u>	<u>5.881</u>	
		116.832	235.457	117.621
Overige baten en rente bank	<u>492</u>	<u>-</u>	<u>4</u>	
		492		4
Totale Baten		236.046	235.457	235.324

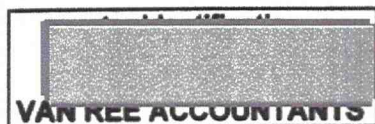
Lasten

Projectkosten

WFPP Christian Change Makers	5.000	5.000	7.323
WFPP CMI Egypte	-	-	2.236
WFPP ECPYouth Summerschool	-	-	-
		5.000	4.999
			9.559
NFRP Matra ECPYouth	4.000	4.000	8.000
NFRP Matra personeelskosten	3.210	3.210	3.210
NFRP Matra CDPP1 Georgië	10.000	10.000	-
NFRP Matra USA2 Oekraïne	-	4.371	1.000
NFRP Matra IFES4 Servië	8.000	8.000	7.000
NFRP Matra FfDIA3 Oekraïne	-	4.371	400
NFRP Matra AIC1 Moldavië	8.838	-	-
NFRP Matra FLR1 Servië	-	-	10.000
		34.048	33.953
			29.610
Shiraka CMI Egypte	5.236	5.236	3.000
Shiraka AWT1 Jordanië	75.675	75.675	75.675
Shiraka conferentie (in NL) CMI Egypte	-	-	8.000
Shiraka BWAT4 Tunesië	12.000	12.000	12.000

FICDD

Foundation for
International Christian
Democratic Development

Shiraka personeelskosten	9.059	9.058	8.946
Shiraka ECPYouth2 Jordanië	14.862	14.862	10.000
	116.832	116.831	117.621
Totale projectkosten	155.880	116.831	156.790
Overige lasten (W FPP) **	82.289	79.673	78.534
Totale Lasten	238.168	235.457	235.324
Resultaat boekjaar	2.123-	-	0

Toelichting:

* Overige lasten: € 82.289; personeelskosten € 60.841, Bureau-, ICT-, huisvestingskosten € 12.261, Reiskosten € 987, accountantskosten € 3.691, onvoorziene kosten € 4.509.

** Controle WFPP : Projectkosten	5.000,00
: Overige lasten	<u>82.288,59</u>
Totaal	87.288,59
Budget was	<u>84.673,43</u>
Overschrijding	-2.615,16

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Tenaamstelling: Foundation for International Christian Democratic Development, stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling, KvK 32136915. FICDD is gevestigd op de Piet Mondriaanlaan 48, 3812 GV te Amersfoort. Rechtsvorm: Stichting. Website FICDD: <https://www.christenunie.nl/internationaal>

Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 kleine organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in Euro's.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs; waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

De bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Winsten worden verantwoord als ze zijn gerealiseerd, verliezen als ze voorzienbaar zijn.

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Resultaatbestemming & toelichting op de balans per 31 december 2023 in Euro (€)

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
Resultaatbestemming reserves		
Algemene Reserve	<u>-2.123</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>-2.123</u>	<u>0</u>
Algemene Reserve	5.187	5.187
Mutatie saldo door resultaatverdeling	<u>2.123</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>3.064</u>	<u>5.187</u>

Kortlopende schulden

Nog te betalen bedragen

Accountantskosten	-	-
Overige	<u>8.753</u>	<u>3.440</u>
Saldo per 31 december	<u>8.753</u>	<u>3.440</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Liquide middelen

De liquide middelen zijn vrij opneembaar. Bij de liquide middelen van de Provinciale Unies is een deposito van € 12.500 inbegrepen die niet vrij opneembaar is.

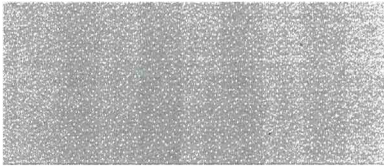
Gemeenschappelijke kosten

De stichting heeft een overeenkomst met de ChristenUnie gesloten tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten. Inzake 2023 bedroegen de gezamenlijke kosten € 12.261 en personeelskosten € 60.841. Voor 2024 worden soortgelijke bedragen verwacht.

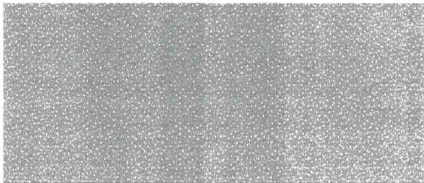
De verdeling van gezamenlijk huisvestingskosten, bureaukosten en gemeenschappelijke personeelskosten is geregeld in een "Overeenkomst tot verrekening van voor gemene rekening gemaakte kosten" (KVGR).

Ondertekening namens ChristenUnie

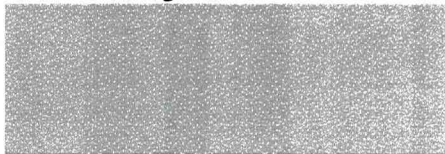
Vastgesteld en goedgekeurd te Amersfoort, dd. 15-3-2024

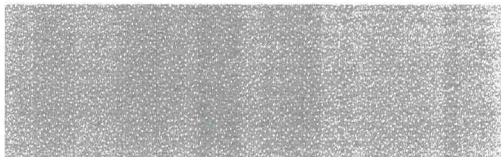
Ankie van Tatenhove

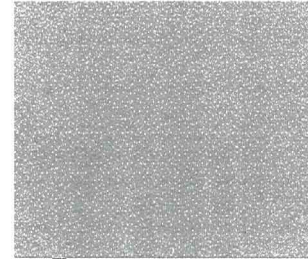
Wieger Kastelein
Penningmeester

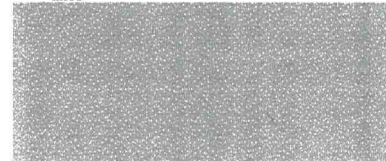
Harmke Vlieg - Kempe
Vicevoorzitter

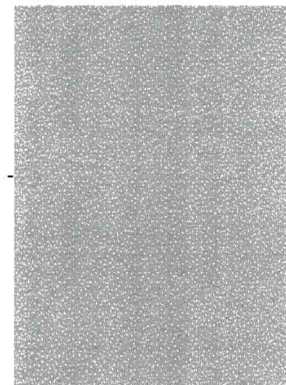
Leon Meijer
Internationaal secretaris

Alex ten Cate
Lid

Hanneke Palm

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Foundation for International ChristianDemocratic Development, stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Foundation for International ChristianDemocratic Development, stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Foundation for International ChristianDemocratic Development, stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de winst- en verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Foundation for International ChristianDemocratic Development, stichting van de ChristenUnie voor internationale samenwerking en ontwikkeling zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn RJK C1 Richtlijn voor Kleine organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en

omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leersum, 25 april 2024

Van Ree Accountants

Digitaal ondertekend met Hix door

Registeraccountant

FICDD

Foundation for
International Christian
Democratic Development

Jaarverslag 2023